

NORSKE ARKITEKTKONKURRANSER

Utgitt av Norske arkitekters landsforbund på oppdrag fra Meløy kommune

NR.
525
2020

ILL.: DRMA

Parallelloppdrag

«KYSTBYEN ØRNES -SAMMEN FOR MELØY»

Norske arkitekters
landsforbund

MELØY
kommune

#Meløytettpå

Ronetind, Bjæranngen. Foto: Connie Slettan Olsen

Svartisen. Foto: Trym Kristiansen

MELØYREGIONEN - MULIGHETER OG VEKST

Meløy opplever, som veldig mange andre distriktskommuner, nedgang i befolkningen, svingninger i næringslivet og en demografisk utvikling med færre barn og flere eldre. Det er krefter som er krevende å kjempe mot, men vi må gjøre vårt for å skape en attraktiv kommune som gjør at flere blir og nye kommer til.

Meløy har i utgangspunktet bedre forutsetninger enn mange andre distriktskommuner til å lykkes. Vi har et sterkt næringsliv som ved hjelp av våre naturressurser og fortrinn hver dag produserer varer og tjenester som Norge og verden trenger. Vi har fortsatt store muligheter til videre vekst innen fremtidens bærekraftige næringer. Svaret på hvordan verden kan omstille seg i det grønne skiftet ligger i Meløy og i våre bedrifter.

Vår store styrke er frivilligheten og dugnadsånden som preger Meløy, det gjør at mange trives og er stolt av sitt hjemsted. Vi må støtte og forsterke denne drivkraften. Da kan vi lykkes med å fremstå som en attraktiv kommune hvor folk vil leve sine liv.

Vi har over tid sett en utvikling i Nord-Norge hvor verdiskapingen øker, men innbyggertallet synker. Skal vi motvirke denne trenden, må vi bygge attraktive bygder og et moderne kommunesenter for Meløyregionen.

Vår store oppgave blir å finne ut hvordan vi kan bruke styrken vi har i de ulike lokalsamfunnene, til sammen å utvikle en attraktiv kommune, og ikke minst vårt felles kommunesenter Ørnes.

Det var et enstemmig kommunestyre som i februar 2019 satte i gang utviklingsarbeidet som denne rapporten er et resultat av. Det har underveis vært et stort engasjement, med mange spennende og kreative forslag.

Jeg vil takke alle dere som har deltatt på de ulike møtene og seminarene. Innspillene fra dere har vært viktige i teamenes arbeid og for vurderingskomitéens diskusjoner.

Rapporten som nå foreligger er en unik mulighet til å utvikle Meløy kommune og kommunesenteret fremover. Vi har nå fått gode råd, mer kunnskap, og mange forslag til tiltak.

Veien videre blir nå å sette forslagene over i konkrete handlinger, slik at vi bygger en bærekraftig og attraktiv kommune for fremtiden. Det har jeg stor tro på at vi skal klare sammen.

Sigurd Stormo
Ordfører

STERKERE SAMMEN – DA KAN DET SKJE!

Å snakke om og planlegge for en bærekraftig samfunns- og stedsutvikling er en ting. Det er når vi skal gjennomføre at vi viser hvem vi er som innbyggere, lokalsamfunn, kommune, næringsliv og regionale aktører og viljen vi har til å få noe til å skje. Da må vi tørre å ha ambisjoner for Meløysamfunnet og tro på at vi kan lykkes - sammen.

Gjennom 2019 har stolte meløyfjæringer delt sine ønsker for kommunen vår. De innleide teamene har levert veldig ambisiøse, men også mange smarte, enkle forslag til god stedsutvikling. Vurderingskomiteen gir i denne rapporten ti råd med forslag til tiltak som kan startes nå, og tiltak som trenger mer planlegging. Det foreslås ulike grep som fremhever det som har vært viktig for meg siden jeg kom til Meløy; vi har ti herlige bygder som sammen er Meløy, vi må utvikle dem videre og styrke vårt felles kommunesenter.

De som har sett oss utenfra er tydelige på at Meløysamfunnet har helt unike muligheter til å bli et senter for bærekraftig og innovativ stedsutvikling. Det inkluderer næringsutvikling innen havbruk, industri, handel og opplevelser, og vi har blitt oppfordret til å heve ambisjonene.

Vi må skape en ny identitet for kommunesenteret vårt; En kyststi der vi kommer oss til både til sjøen og fjellene. Å sambruke bygg ved å åpne rådhuset, bygge en bryggelounge, vise frem det sterke fjell-, is- og kystsamfunnet vi er. Lage en hyggelig miljøgate helt fra torget til kaia og gi plass til mennesker i sentrum. Å bli et enda bedre vertskap og åpne opp samfunnet vårt. Bedre kommunikasjoner mellom bygdene og til og fra Ørnes blir avgjørende for å få alt dette til.

Og et av de viktigste straktiltakene er å ta i bruk fyllingen, og samtidig planlegge for en gradvis utvikling. At det blir et område til bare å være, bruke og nyte nærheten til havet. Utvikle grøntområder, aktivitetsparker og muligheter til å være sammen i en forlengelse av det positive arbeidet som allerede er gjort i Rådhusparken.

Det handler om å ta tak i det gode vi har og videreutvikle meløysamfunnet slik at vi får mer bli-ing, at de kloke hodene og hendene flytter hit, og de nysgjerrige kommer hit for å oppleve de mange unike lokasjonene vi har i fjellene, ved kysten og ute på øyene. Men viktigst av alt å gi muligheten til å dulte borti hverandre, til å møtes, til å være sammen om opplevelser, handel og aktiviteter i Meløy.

Adelheid Buschmann Kristiansen
Kommunedirektør

SAMMEN FOR MELØY – UNGDOMMENES STEMME

Vi i ungdomsrådet er stolte av kommunen vår, og vi ønsker et mer åpent og samlende kommunesenter. Ungdommen er opptatt av at det skal være godt å bo i Meløy, både for oss som er unge og for andre som vil bo her.

Vi mener at det er viktig at Meløy kommune planlegger for både sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft. Vi ønsker at det skal tas fremtidsrettede valg, slik at vi sammen tar vare på kommunen vår, og samtidig bidrar til å ta vare på resten av verden. Det betyr at vi må tørre å tenke annerledes og gjennomføre prosjekter på en god og bærekraftig måte for å få resultater.

Noe av det aller viktigste for oss er at det lages flere gode møteplasser i kommunen. Møteplassene må ha gode åpningstider, og trenger ikke nødvendigvis å være bemannet av voksne til enhver tid. Vi trenger et eller flere steder hvor vi ikke må kjøpe noe for å bli sittende, men hvor vi kan møtes med andre ungdommer når det passer for oss. Ungdommene i hele Meløy har et behov for å samles, og ungdomsrådet vil gjerne at det skal legges mer til rette for det på Ørnes.

For å kunne møtes må vi ha bedre tilbud med buss og båt til og fra Ørnes. Det er vanskelig å delta på aktiviteter når siste bus eller ferge har gått før aktiviteten er ferdig. Ikke alle ungdommer i kommunen har foreldre som kan kjøre de til og fra aktiviteter – noe som hindrer ungdommen i å delta sosialt i samfunnet. Ønsket om bedre transporttilbud gjelder både på hverdager og i helgene.

Flere steder i kommunen opplever vi et kaotisk og farlig trafikkbilde omkring skolene. Mange barn og ungdommer blir kjørt helt til skoledøra. Særlig langs skoleveien ønsker vi færre biler, bedre av- og påstigningssoner utenfor skolens område, samt tiltak for å få barn, ungdommer og voksne til å ta sykkelen eller gå i stedet for å ta bilen.

Det ønskes også blant ungdommen, at det skal brukes mindre plass i sentrum til parkering og biler, og at det i stedet legges til rette for at det blir lettere å sykle eller gå på Ørnes. Vi mener at en sammenhengende kyststi vil gjøre det lettere å gå og sykle til skolen eller andre aktiviteter. Når Kyststien etableres, må den være fin med grønne områder og kunne brukes hele året.

Ungdommen i Meløy vil at det skal utvikles en unik bryggebebyggelse som arkitektene har foreslått, hvor klimanøytrale aktiviteter er i fokus. Bygg en bryggelounge med et kult bibliotek og andre aktiviteter, og få mere kaiplass vi kan bruke hele året. Vi har lyst til å kunne bruke havet mer, ut i båt, padle, bade og stupe, og vi har lyst til å drive med lazertag og få en skatepark. Det hadde dessuten vært flott å kunne utforske havbunnen. Gjør fyllinga til en grønn aktivitetspark med møteplasser både ute og inne.

Ungdomsrådet ønsker at folk skal bo og trives i kommunen vår, og vi mener at hvordan kommunen utvikler seg videre er avgjørende for om vi ønsker å bo i kommunen i framtiden.

Meløy Ungdomsråd 2019-2020

Kartet viser avgrensingen i oppdraget merket med gult. Illustrasjon fra programbeskrivelsen for parallelloppdraget.

BAKGRUNN FOR ARBEIDET

Meløy kommune har vedtatt å videreutvikle Ørnes som kommunesenter og regionsenter samtidig som de ti bygdene rundt om i kommunen styrkes som livskraftige lokalsamfunn.

Det er igangsatt et Utviklingsprogram «Meløy 2019-2024, en bærekraftig samfunns- og stedsutvikling.» Innenfor denne rammen vedtok Kommunestyret i februar 2019 å igangsette et parallelloppdrag.

Utviklingsprogram Meløy og parallelloppdraget handler om å utvikle Meløysamfunnet slik at det blir en samfunns- og stedsutvikling som ivaretar både sosiale, økonomiske og miljømessige forhold.

- **Sosial bærekraft** – styrke Meløy som bo-, arbeids- og nærmiljø, der folk møtes og trives.
- **Miljømessig bærekraft** – fremtidsrettede og klimavennlige løsninger.
- **Økonomisk bærekraft** – realistiske, gjennomførbare prosjekter, utnytte det eksisterende og finne nye løsninger sammen.

Hovedoppgaven i parallelloppdraget var å utvikle «Kystbyen Ørnes» og da begrenset til området fra Mosvold til Spildra næringsområde.

Samtidig var det presisert i programbeskrivelsen at «Kystbyen Ørnes», som kommunesenter, er avhengig av utviklingen i resten av Meløy og omvendt.

Derfor skulle parallelloppdraget vise utvikling av Ørnes i relasjon til de andre bygdene, og foreslå prosesser for hvordan stedsutvikling i hele Meløy kan både utvikle Kystbyen Ørnes og styrke hvert steds identitet.

Meløy kommune består av ti steder innenfor en radius på ca 33 kilometer. Ill.: Juul | Frost Arkitekter.

Geologien skaper bygdene - der fjell og hav møtes

Ørneset

Lofotfiske

Bryggekultur

Jordbruk

Jekteruter, historisk livsnærve på havet

Kraft- og industrieventyr

Turisme

OM PARALLELLOPPDRAGET

Parallelloppdrag er en åpen prosess hvor flere konsulentteam arbeider parallelt med å se på utviklingsmulighetene i et område.

Da parallelloppdraget for Kystbyen Ørnes ble lyst ut kom det inn 17 tilbud fra ulike konsulentteam hvorav 3 ble valgt ut til å delta. Teamenes arbeid pågikk i 2019. Det ble arrangert et oppstartsseminar 11-12. september, et midtveisseminar 21-22 oktober og et avslutningsseminar 3-4 desember. I tillegg ble forslagene stilt ut ved to anledninger, beskrevet nærmere i gjennomføringskapitlet. Samlingene ble brukt til medvirkning og forankring underveis. En egen lokalt forankret vurderingskomite har laget denne rapporten med utgangspunkt i konsulentgruppens forslag og innspill fra befolkning og næringsliv.

Noen av problemstillingene teamene skulle svare på:

- Hvordan vi kan koble hele Meløy sammen?
- Hvordan kan samspillet mellom bygdene i Meløy styrkes gjennom at de ti stedene spiller på hverandres identiteter, utfyller hverandre og skaper en samlet, sterk og trygg kommune?
- Hvordan vi kan utvikle Ørnes til å bli et naturlig og velfungerende senter i sin region både for lokalbefolkningen og tilreisende?
- Hvordan kan Ørnes utvikles som et bærekraftig sted og et naturlig sentrum både for de som bor her og for resten av stedene?
- Hvordan kan nærheten til havet prege Ørnes både som regionsenter og nærmiljø?
- Hvordan vi kan få et godt samspill mellom handel- og næringsliv, kommune og frivillige for å skape liv i sentrum slik at både fastboende og besøkende stopper opp og vil bli værende?
- Hvordan skape et levende sentrum – finne en god balanse mellom boliger og arbeidsplasser?
- Hvordan løse parkeringsbehovet for biler og sykler i forbindelse med nye boliger, handel, service og arbeidsplasser i sentrum?
- Hvordan vi kan planlegge og gjennomføre tiltak som sørger for gode klimatilpasninger og løsninger for fremtiden?

Hele programbeskrivelsen kan hentes på kommunens hjemmeside www.meloy.kommune.no.

TEAM

UTVALGTE ARKITEKTTEAM

TEAM 1: DRMA + COAST + BLARK + VANNEBO

We ♥ Ørnes - Fremtidens kystsammfunn

- DRMA AS
- Coast
- Bjørbekk & Lindheim landskapsarkitekter
- Vannebo

TEAM 2: JUUL | FROST

Kystbyen Ørnes

- JUUL | FROST Arkitekter

TEAM 3: WHITE_HZA

Verdens kystby

- White Arkitekter, Oslo
- Haugen / Zohar Arkitekter AS
- Biotope AS
- Transportøkonomisk institutt v/ Aud Tennøy

ARBEIDSGRUPPE I KOMMUNEN

Arbeidsgruppen har tatt seg av det praktiske, men også deltatt i diskusjonene med vurderingskomiteen

Frank Holter

Prosjektleder

Adelheid B. Kristiansen

Kommunedirektør

Kristin Eide Holdal

Assisterende kommunedirektør

Hanne Barvik

Kommunikasjonsrådgiver

Ida Sofie Mienna Olsen

Arealplanlegger

Trond Skoglund

Kommuneplanlegger

Kerstin Gierlich

Leder biblioteket

Utgitt av Norske arkitekters landsforbund på oppdrag fra Meløy kommune.

VURDERINGSKOMITEEN

Forslagene er diskutert og gjennomgått av en evalueringsgruppe med følgende sammensetning:

Sigurd Stormo

Ordfører, Meløy kommune

Mette Bjørnvik

Varaordfører

Adelheid B. Kristiansen

Kommunedirektør

Thomas Hansen

Kolstad eiendom AS

Greta Johansen

Nordland fylkeskommune

Toril Barthel

Statens vegvesen/Nordland fylkeskommune (fra 1.1.20)

Liv Toril Pettersen

Meløy næringsforum

Øyvind Gjersvik

Meløy Adventure

Christina Dybvik

Dybvik sport og møbler

Anna Marie Andreassen

Eldrerådet

Jørgen Stormo

Ungdomsrådet

Ken Henry Solhaug

Entreprenør

Line Voll Bang

Ørnes grendelag

Øystein Bull Hansen

BYLIVssenteret i Norske arkitekters landsforbund

Navid Navid

StudioNN / arkitekt, sekretær

GJENNOMFØRINGEN OG MEDVIRKNING

Før teamene kom til Meløy ble det gjennomført møter med grendelagene. Og grendelagene ble invitert inn til oppstartseminaret for å fortelle teamene om sin bygd og deres forventinger til Ørnes. Vurderingskomiteen har deltatt på alle møtene med teamene, i tillegg har en arbeidsgruppe fra kommunen deltatt.

Seminarene i parallelloppdraget ble gjennomført i perioden 10. september til 4. desember 2019. På oppstartseminaret 11-12. september ble problemstillingene presentert, og utvalgte aktører og kommunens ledelse presenterte rammebetingelser og pågående prosesser. På kvelden var grendelagene spesielt invitert til å presentere sitt sted slik at teamene fikk en helhetlig beskrivelse av Meløy. Det ble tilslutt gjennomført cafedialog mellom teamene og de som deltok på det åpne møtet.

Teamene kom tilbake 21-22 oktober til et midtveisseminar og presentere arbeidet sitt så langt. Det ble gjennomført medvirkningsprosesser på dagtid der teamene delte seg mellom ungdomsskolen og videregående skole og det ble gjennomført et åpent møte på kvelden. På dag to ble innspill og retning på det videre arbeidet diskutert med teamene.

Teamene kom tilbake på sluttseminaret 3-4 desember og presenterte sine forslag til vurderingskomiteen og på et åpent møte på kvelden. Teamene leverte plakater til utstilling og disse ble utstilt i to runder, 10 desember til 16. januar på rådhuset og fra 12- 28 februar på biblioteket. Det er gjennomført ulike medvirkningsprosesser rundt utstillingen med blant annet ungdomsskolen, videregående og grunneiere på Ørnes.

Vurderingskomiteen har hatt to dagsmøter 17. januar og 20. februar for å komme frem til deres råd til kommunen basert på forslagene fra de tre teamene.

Parallelloppdraget ble gjennomført med høyt engasjement i vurderingskomiteen, fra alle som har deltatt på de åpne møtene, og i innspillene som er kommet etter utstillingen kom på plass. Og vurderingskomiteen har fått en klar forståelse av at mange er opptatt av at noe må skje. Det har vært ulike løsninger som har vært foreslått før, men lite har skjedd, særlig på Ørnes, de siste årene. Det er derfor viktig for motivasjonen hos innbyggere, næringsliv, politikere og andre at det realiseres tiltak relativt raskt på flere av anbefalingene.

Rapporten skal forankres hos politikerne og motivere til samfunns- og stedsutvikling i hele Meløy. Vi håper utbyggere og næringsliv vil utvikle og investere i bærekraftige og framtidsette løsninger og at grunneiere ser potensiale i økt samarbeid framover. Vi vil at innbyggerne skal være stolte av kommunen sin, og særlig av kommunesenteret sitt og ha tro på framtida i Meløy.

BILDER FRA PROSESSEN

Bilde av arkitektteamene fra oppstartsverksted.

Bilde av deltakerne fra vurderingskomiteén arbeidsmøte i februar 2020.

Oppstartsseminar 11-12.september 2019.

Oppstartsseminar 11.-12.september 2019.

Midtveisseminar 21.-22. oktober 2019.

Sluttseminar 3.-4. desember 2019.

Utstilling Kystbyen Ørnes.

Utstillingen til ungdommene.

VURDERINGSKOMITEENS 10 RÅD TIL KOMMUNEN

Vurderingskomiteén har kommet fram til ti anbefalinger på bakgrunn av en grundig vurdering av de tre forslagene fra parallelloppdraget, innspillene fra alle som har engasjert seg og diskusjoner underveis. Dette er anbefalinger på et overordnet nivå, og er delt inn i to: «Sammen for Meløy» og «Kystbyen Ørnes - mitt kommunesenter». Rådene skal gi retning i arbeidet med en bærekraftig samfunns- og stedsutvikling i Meløy.

Sammen for Meløy

1. Bruk din egen kommune, og bli med på å gjøre Meløy bærekraftig
2. Skap en attraktiv kommune ved å løfte frem de ulike stedenes identitet og nærhet til naturen og havet
3. Knytt Ørnes og alle bygdene sammen med bedre kommunikasjoner på land og til havs
4. Velkommen til Meløy! - Styrk vertskapsrollen i hele kommunen

Kystbyen Ørnes – Mitt kommunesenter

5. Skap fremtidens kystsamfunn der vi møtes, handler, jobber, bor og utveksler kunnskap
6. Skap en attraktiv miljøgate fra torget til kaia, med fokus på folkeliv, næringsvirksomhet og kultur
7. Rydd plass til menneskene i sentrum, ved å lage gode parkeringsløsninger og inkludere fylkesveien
8. Ta i bruk det utfylte området til aktivitets- og grøntområder, og lag strategier for videre utvikling
9. Ta i bruk rådhuset og bygg Brygga! Skap de nye møtestedene som er tett på havet og tilgjengelig for alle
10. Løft blikket og bli et regionsenter i Nordland

Til hvert av rådene følger innspill og forslag til tiltak.

Tiltak som kan settes i gang nå betyr at tiltakene kan settes i gang relativt raskt dersom man prioriterer det i kommunens budsjett- og økonomiplan, finner samarbeidspartnere, skaffer finansiell støtte eller at det utføres i regi av næringslivet, private eller på dugnad.

Tiltak som trenger mer planlegging betyr at tiltakene krever lengre prosesser, som for eksempel reguleringer, større ekstern finansiering og liknende.

Rådene fra vurderingskomiteen suppleres med illustrasjonene fra teamene som er ment som visualiseringer av mulige løsninger eller prinsipper.

Til slutt i rapporten beskrives det strategier for gjennomføring. Her presiseres forutsetninger for å lykkes, og hvordan kommunen bør jobbe med de ti anbefalingene. Flere anbefalinger og tiltak er allerede delvis i gang, så bruk denne rapporten til å øke kvaliteten og attraktiviteten i prosjektene.

Lesere anbefales å lese arkitektforslagene i sin helhet på kommunens hjemmeside www.meloy.kommune.no

UTDYPING AV VURDERINGSKOMITEENS RÅD

1. Bruk din egen kommune, og bli med på å gjøre Meløy bærekraftig

Noe av det mest bærekraftige ressursene vi kan gjøre, er å bruke menneskene og naturen der vi bor.

Gode felleskap, dugnadsånd og stedstilhørighet regnes som svært viktig for den sosiale bærekraften. Skal vi sikre dette må kommunen aktivt og konsekvent arbeide med å styrke både kommunesenteret og de øvrige stedene. Det handler om å etablere gode møtesteder, samtidig som en samler handel, servicetilbud og arbeidsintensiv virksomhet i sentrumsområdene slik at disse blir levende møteplasser. Om det etableres bilbaserte tilbud utenfor sentrumsområdene vil sentrum utarmes. I tillegg må en samle boligene i og rundt sentrumsområdene med gode og attraktive gang- og sykkelforbindelser. Målet må være å dyrke frem lokale kvaliteter som gjør at en kan tilby en annen livsstil enn i byene. Og det må være en livsstil som er vel så bærekraftig.

Gjenbruk

Både ut ifra økonomiske og miljømessige hensyn bør dagens bygningsmasse utvikles, gjenbrukes og transformeres. Hus kan gis nye funksjoner og opplevelser. Husene i Meløy bærer på en historie som kan bevares og løftes frem.

Flytting av hus er en glemt tradisjon i Nord-Norge, men det har pågått jevnlig frem til 60-tallet. Dette er en radikal løsning som garantert vil gi Meløy oppmerksomhet langt utover kommunens grenser. Ill.: DRMA

Sambruk

Sambruk, flerbruk, gode møteplasser og attraktive sentra, både i kommunesentret og de øvrige stedene i Meløy, vil kunne bidra til mer økonomiske løsninger enn de vi har i dag. Vi må arbeide mye mer bevisst med lokalisering av våre bygg og bygge dem slik at de er rimelige å drive og inviterer til utstrakt flerbruk og sambruk.

Blågrønne næringer

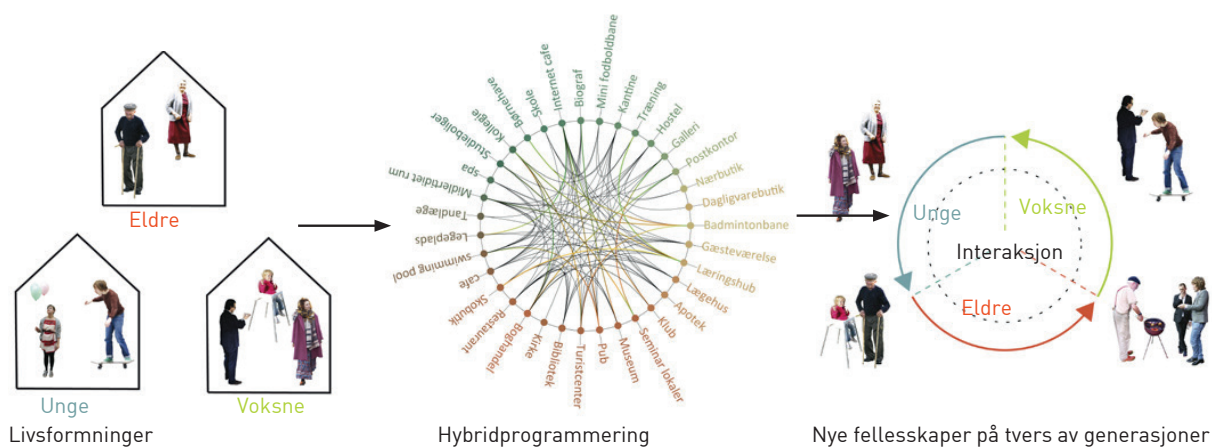
Fram mot ei ny tid er potensialet stort i å finne nye næringsveier og bruk av naturen. Meløy har unike muligheter til å bli et senter for bærekraftig og innovativ næringsutvikling innen havbruk, industri og opplevelser. Ålegress, blåskjell, tang og tare som utgjør den «Blå skogen» har enormt potensiale for rensing av sjøvann og lagring av CO₂. Ved å dyrke frem innovative løsninger både under vann og over vann, kan Meløy med sitt øyrike spille en viktig internasjonal rolle innenfor utvikling, produksjon og innhøsting av fremtidens matprodukter.

Tiltak som kan settes i gang nå

- Forsterk arbeidet med prosjektet Meløy tett på med tiltak som fremmer både bliing og tilflytting – skap attraktive steder som gjør at både vi og besøkende får lyst til å bli.
- Utvikle arrangementer som fremmer bærekraft og viser havet som ressurs – eksempelvis Fiskesprell på kaia
- Ta vare på det vi allerede har – lag vedlikeholdsplaner for de viktige byggene, gatene og plassene både i offentlig og privat regi. I samarbeid med innbyggere, grendelag, lag og foreninger og ikke minst næringsliv bør kommunen ta grep om bygg, veier og uteområder.

Tiltak som trenger mer planlegging

- Inngå samarbeid om klimasmart forskning, energiproduksjon, næring- og stedsutvikling, med miljøer som Salt i Lofoten, NTNU, NIVA, NFK og andre for å utvikle bærekraftige kystsamfunn.
- Håndtering av regnvann og forvaltning av strandsonene, både over- og under vann, bør kunne gjøres på en annen og mer bærekraftig måte enn i dag. Dette kan bidra til å motvirke flom og skape mer bærekraftige økosystemer og rekreative kvaliteter. Lag en strandsone og overvannsplan som bidrar til økologisk mangfold og attraktive uterom i hele kommunen.
- Kartlegg bygninger for aktiv bevaring og mulig flytting for å gjenbrukes på nye steder

Fremtidig utvikling understøttes av hybride programmer, der funksjoner blandes og nye fellesskaper hvor unge, familier og eldre i høyere grad enn i dag oppmuntres til å interagere på tvers av alder. Ill.: JuulFrost

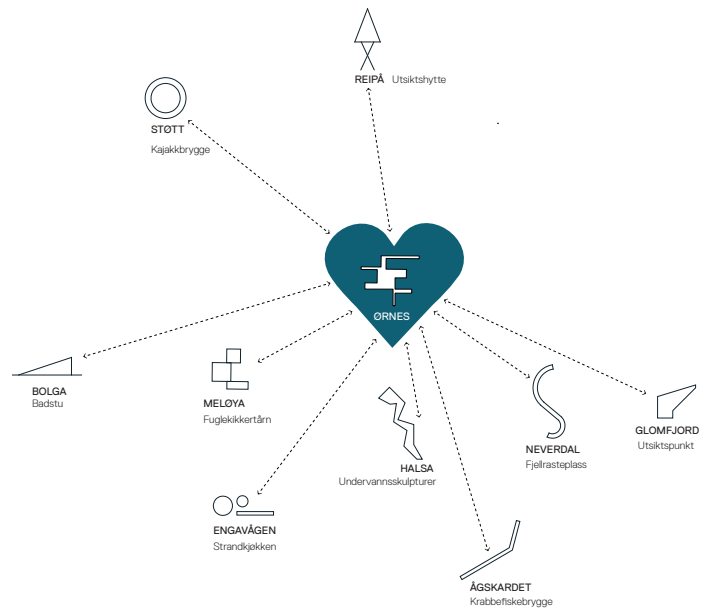
Ørnes og Meløy kan innta en spydspissrolle innen klimasmart stedutvikling. Ålegress, blåskjell, tang og tare som utgjør den "Blå skogen" har enormt potensiale for rensing av sjøvann og lagring av CO₂. Ved å dyrke frem innovative løsninger både under vann og over vann, kan øyriket rundt i Meløy bli verdensledende innenfor produksjon og innhøsting av fremtidens matprodukter. Ill.: DRMA

2. Skap en attraktiv kommune ved å løfte frem de ulike stedenes identitet og nærhet til naturen og havet

Meløy har ti sterke, og på hvert sitt vis, unike bygder som har Ørnes som sitt felles kommunesenter. Gode felleskap og stedstilhørighet regnes som svært viktig for sosial bærekraft. Samspillet mellom bygdene i Meløy styrkes gjennom at de spiller på hverandres identiteter og kvaliteter på en måte som utfyller hverandre og skaper en samlet, sterk og trygg kommune. Spesielt verdsettes frivilligheten og dugnadsånden som finnes i kommunen og det blir derfor viktig å styrke de lokale initiativene. Å lage samlende aktiviteter der de ulike bygdene identitet og styrker legges til grunn, vil kunne samle Meløy.

Meløy kommune er nødt til å se på de enkelte stedenes behov og hva som trengs for å lage gode lokalsamfunn i hele Meløy. Stedene har ulike størrelser, forskjellig næringsliv og ulike utfordringer og krever derfor lokale løsninger for å styrke lokalsamfunnet. Identiteten til hver enkelt bygd må forstøkes og utvikles, samtidig som det som er felles skal forsterkes i kommunesenteret.

Vurderingskomiteen anbefaler at det arbeides med strategier der hele kommunen arbeider sammen for å forene de ulike stedene til et felles Meløy. Dette rådet handler om det kommunen kan gjøre for å samle kreftene i Meløy, og styrke en felles identitet med forankring i de ulike stedenes identitet.

Bind sammen bygdene i et nettverk av kvalitet, opplevelser og ressurser.
Ill.: DRMA

Tiltak som kan settes i gang nå

- Igangsette prosjektet Sammen for Meløy – hvor arkitektkompetanse og andre fra kommunen er ressurser som sammen med grendelag og andre lag og foreninger legger planer og gjennomfører tiltak på det enkelte stedet.
- Kommunen arrangerer gjestebud og møter i hele Meløy hvor møtestedet rulleres.
- Lage plan for årlige felles arrangementer og samlende arenaer – aktivitetskalender Meløy.
- Alle nye tiltak og møtesteder skal ha et navn som bygger under felles identitet .
- Designe felles informasjonsskilter som plasseres i alle bygdene for å vise hvor hvert enkelt sted befinner seg i forhold til de 9 andre.

Klyngeidentitetene synliggjøres gjennom en felles lysstrategi, der bygdene opplyses og kulturminner belyses med særegne lyssettinger. Lysstrategien skal markere Meløys bygder som destinasjoner og skape oppmerksomhet rundt bygdene. Særlige landemerker i bygdene utgjør markører i landskapet og fyrtårn som formidler stedenes historie og fungerer som sosiale samlingspunkter ved høytider og events. Utformingen av de lokale landemerkene kan finne sted gjennom lokale konkurranser som samler bygdene, skaper intern oppmerksomhet om bygdeutvikling og en særegen felles fortelling utad. Ill.: Juul|Frost.

Tiltak som trenger mer planlegging

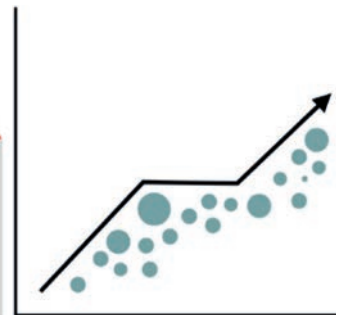
- Arrangere lysfestival med permanente lysinstallasjoner som kobler sammen alle stedene i kommunen. Lysstrategien skal markere Meløys steder som destinasjoner og skape oppmerksomhet rundt hele Meløy.
- Alle stedene inkluderes i en idékonkurranse om inngrep og byggverk i egen bygd, slik at Meløy får et nettverk av opplevelser. Hvert sted kan f.eks få sin Gapahuk eller lignende som knytter sammen natur og havopplevelser til et hele. Hent inspirasjon fra BIOTOPE.

- Lage en utsmykkingsplan og la kunstnere få dekorere utvalgte vegger i alle delene av kommunen som fremhever det særegne med hvert sted og som har referanser til hele Meløy.
- Lag en strategi som tydeliggjør hvordan ansvarfordelingen skal være mellom kommunesenteret og de øvrige bygdene hvor tjenester og servicetilbud ses på som en integrert del av stedet og derfor forskjellig fra bygd til bygd.
- Reiseliv og stedsutvikling henger sammen – bruk prosjektsamarbeidet med fylkeskommunen Bærekraftig reiseliv til å styrke utviklingen i de enkelte bygdene.

POTENSIALE: FELLESKAPER SOM KATALYSATOR FOR UTVIKLING
Uformelle nettverk mellom lag og foreninger, er katalysator for utviklingen av Ørnes Sentrum og Meløy Kommune: Ved å bygge bro mellom lag og foreninger, samt dra nytte av lokalkompetanse, løfter vi utviklingen av lokalsamfunnet sammen. Nye møtesteder med flerbruk og sambruk av fasiliteter skaper rammene om uformelle nettverk, samarbeid og prosjekter på tvers av lag og foreninger.

Slik er vi sammen om å løfte utviklingen og sammen lykkes vi med utviklingen for Meløy.

Fremtidens bygdefellesskaper skal synliggjøre lag og foreningslivet og skaper plass til de uformelle fellesskapene og møter i Ørnes. "Investorene står ikke klare, men vi har lokale krefter, og lysten er der, hvis det kommer forslag og løsninger som gir mening" – Meløy Kommune. Tekst og illustrasjon: Juul|Frost

Bygg broer mellom Ørnes 123 lag og foreninger for å skape utvikling i samfunnet.

Lag møteplasser for lag og foreninger med flerbruks- og delingsfasiliteter: Rammene for uformelle nettverk på tvers av lag og foreninger.

Sammen lykkes vi i utviklingen av Meløy!

FELLESKAPENE & DUGNADSÅND: ET KOMPARATIVT FORTRINN
I Meløy kommune er det en sterk tradisjon for fellesskap som går tilbake til kyst- og fiskekulturen. Tette bygdefellesskap og kommunens

123 lag og foreninger vitner om mangfoldighet og den sterke dugnadsånden: Et komparativt fortrinn i utviklingen av Ørnes og Meløys bygder. Tekst og illustrasjon: Juul|Frost

Nær naturen og det storslåede landskap

Foreningsliv, dugnadsånd og fellesskapet.

Felles historie: handelssteder, fiskeri og industri.

Klima og grønn omstilling berører alle.

3. Knytt Ørnes og alle bygdene sammen med bedre kommunikasjoner på land og til havs

Et av de viktigste målene med samfunns- og stedsutviklingen er å styrke følelsen av samhold og tilhørighet. Å finne strategier for å korte ned avstandene mellom stedene i kommunen og bedre fremkommelighet og tilgjengelighet blir viktig for å lykkes. Det må arbeides med å få etablert et mer brukervennlig system gjennom å samlokalisere ulike transporttilbud, se på alternativer til dagens rutesystem og vurdere nye løsninger.

De små stedene i havet har stort behov for å bli påkoblet og ønsker et bedre kollektivtilbud. De tettstedene som ligger nærmest kommunesenteret etterlyser i høyere grad bedre tilrettelegging for buss, gange og sykkel. Med en svært lav tetthet i befolkningen er det ikke realistisk å få et tilstrekkelig godt tilbud med dagens virkemidler. Det må tenkes nytt og utvikles nye tilbud/løsninger som kan dekke disse behovene.

Det er avgjørende at reisende til øyene og de øvrige stedene har muligheter til å utnytte alle tilbud formidlet gjennom en felles løsning og plattform. Se for øvrig neste punkt; «Velkommen til Meløy – styrk vertskapsrollen». Det anbefales derfor at kommunen legger til rette for å teste ut nye måter å tenke mobilitet på.

Meløy bør ha ambisjon om å være et fyrtårn for grønn kystmobilitet og Kommunen vil samarbeide med ulike aktører for mer fremtidsrettet transport både når det gjelder bil, ferger, buss, hurtigbåt, kystruten, Hurtigruten og nye mobilitetsløsninger.

Fremtidens Meløy kan utvikles gjennom hvordan kommunikasjoner løses. Alle ti bygdene kan knyttes mer sammen gjennom innovative løsninger som også ivaretar miljømessige og bærekraftige modeller slik at måten meløyfjæring kommer oss rundt på kan korte ned både fysiske og mentale avstander og bidra til mer samhold og tilhørighet til hele kommunen.

Fremtidens mobilitetsløsninger utvikles sammen med Hurtigruten, buss, hurtigbåt og nye aktører i mobilitetsstilbudet. Lade- og deleløsninger for fastboende og besøkende. Med Kystkortet kan alle få tilgang på mobilitetsløsninger skreddersydd for alle behov. Det er rasjonelt å dele på kjøretøy og fartøy. På mobilitetskaia etableres det tilbud for lading og deling av elektriske biler, båter, sykler og andre former for smart mobilitet. Det er avgjørende at reisende til øyene og bygdene har muligheter til å utnytte alle tilbud formidlet gjennom en felles løsning og plattform. Ved å hoppe av Hurtigruta på Ørnes eller ta Hurtigbåt fra Bodø kan man reise rundt klimasmart og effektivt i Meløyregionen, og ha tilgang på overnatting og opplevelser på samme plattform. Ill.: DRMA.

Tiltak som kan settes i gang nå

- Etablere tilbud for lading av elbiler på kaia.
- Lage et utkast til hva slags internkommunikasjonen det ønskes i Meløy og samarbeid med Nordland fylkeskommune for å realisere det.
- Forsterk trafikkknutepunkt og inngangsportalerne på de 10 stedene med å ha informasjon om rutetider og transportmåter. I tillegg bør det være kart over hele kommunen som viser de ulike stedene og et lokalkart over stedet som viser attraksjoner.
- Utrede mulighetene for å få på plass en bygdebåt og bygdebuss.
- Samarbeide med ulike miljøer som utvikler fremtidsrettede mobilitetsløsninger særlig tilpasset kystsamfunn og bruk av digitale løsninger, eksempelvis NTNU.

Tiltak som trenger mer planlegging

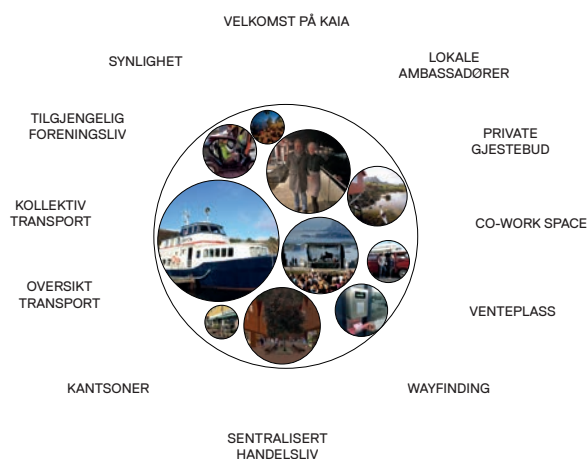
- Utvikle løsninger for «kompiskjøring» - «hent meg ordning».
- Utvikle konsepter for utleie og delingsløsninger av elektriske biler, båter, sykler og andre former for smart mobilitet.
- Korte ned avstand mellom Ørnes og Glomfjord – utbedring av fylkesvei 17.
- Se på muligheter for å etablere en hub for fremtidig lading og bunkring av kystruten og andre store skip slik at liggetiden økes i Meløy.
- Utarbeide plan for sykkel- tur- og gangveisystemet i hele kommunen.

ILL.: WHITE_HZA.

4. Velkommen til Meløy! - Styrk vertskapsrollen i hele kommunen

Denne anbefaling handler om å bli tatt imot og vise frem hele Meløy. Både gjennom tilgang på god informasjon og ved å spille hverandre god. Meløy kommune har et rikt mangfold av tilbud, kvaliteter og ressurspersoner. Som vert er det viktig å vise frem det man har, bygge opp et godt omdømme og sørge for at folk kommer tilbake. Vertskap handler også om at kommunen har butikker og møtesteder som alltid er åpne og tilbyr det folk etterspør, og helst litt mer.

Vertskap, åpenhet og stolthet. Med "Live like the locals" som motto kan besøkende til Meløy få ekte opplevelser, formidlet av ekte mennesker i genuine miljøer og storslagen natur. Strategien må hele tiden være å knytte besøkende og innbyggere sammen - skape opplevelser sammen, og ha med seg et stykke Meløy hjem som man har lyst til å komme tilbake til for å få mer! Ill.: DRMA.

Vertskapskulturen og tilbudet må styrkes i samarbeid med destinasjonsselskapene i Helgeland og Salten og med tett kobling til alle bygdene og destinasjonene i kommunen. Ved å hoppe av Hurtigruta på Ørnes eller ta hurtigbåt fra Bodø kan man reise rundt klimasmart og effektivt i Meløy, og ha tilgang på overnatting og opplevelser på samme plattform.

Et felles velkomstpunkt på Ørnes

Kommunesenteret bør utvikles som et velkomstpunkt som fremmer møter mellom mennesker, de ulike stedene og opplevelsen av fellesskap i hele kommunen. En kommune med godt omdømme kan både bidra til økt tilflytting og til at ungdommen og alle Meløyfjæringer er ekstra stolte av å være herfra.

Tiltak som kan settes i gang nå

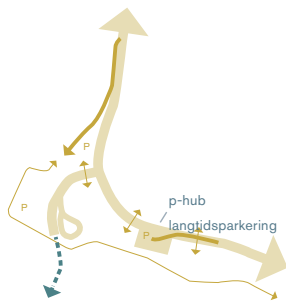
- Etablere infopunkt/velkomst på inngangsportaler ved alle innganger til kommunen.
- Lag et informasjonspunkt for hele Meløy på fergeleiet på Ørnes, og en egen kommunikasjonsstrategi for dette.
- Bevisstgjøring av handelsnæringen og kommunens ansatte slik at Meløy blir kjent for imøtekommenhet og personlig service. Forretningsbygg må invitere folk inn gjennom fine utstillingsvinduer, fortaushandel og tilbud og åpningstider som er tilpasset kundene.
- Informasjonen på Holand må ha økte åpningstider og oppdatert informasjon om mulighetene som finnes i hele Meløy.
- Innovativ profilering/skilting av attraktive besøkssteder og aktiviteter i Meløy.

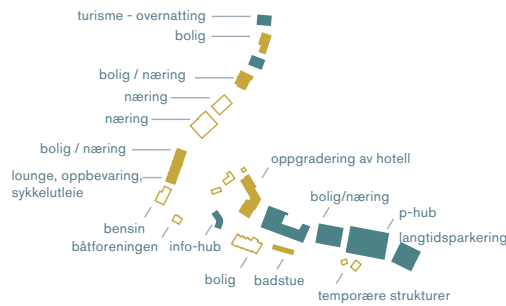
Tiltak som trenger mer planlegging

- Utvikle en Meløy app med info og oversikt over tjenester og aktiviteter i kommunen.
- Få på plass en felles, interaktiv oversikt over destinasjoner og en aktivitetskalender for hele kommunen.
- Økt overnattingskapasitet.
- Lage en reguleringsplan for kaiområdet som legger til rette for tryggere adkomst og bevegelse for gående og syklende og åpner mulighet for transformasjon av eksisterende bebyggelse med sikte på å få åpne og aktive første etasjer. Legg også til rette for en ladestasjon for el-biler og en 'info-hub' - et kombinert infosenter, venterom og lokalhistorisk senter.
- Koble sammen Ørnes gamle handelssted og et oppgradert hotell med bedre uteområder.

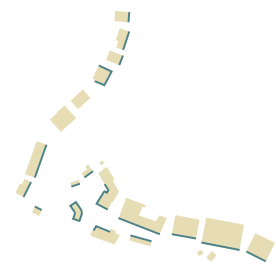
På Hotel Everyplace kan man bo og oppleve Meløy som en innfødt. Ørnes utvikles som et stoppunkt for opplevelser langs den nasjonale turistveien Helgelandskysten. Overnatting utvikles med utgangspunkt i hotellet og utleibare enheter i eksisterende og ny sentrumsbebyggelse. Nyskapende overnattingstilbud lages i «podder» knyttet sammen i nettverk med en sentral for resepsjonstjenester. I og rundt Ørnes aksentueres sammen med de fantastiske aktivitets- og overnattingstilbud på Bolga, Støtt, Svartisen. (Halša, Reipå, Neverdal, Glomfjord).

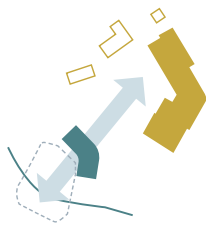
Adkomst og parkering

Transformasjon og nye bygg

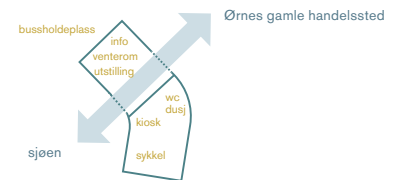
Aktive fasader på gateplan

Kobling fra kulturborg til kaifront

Plant mer vegetasjon og forsterk Ørnes gamle handels-
teds historie

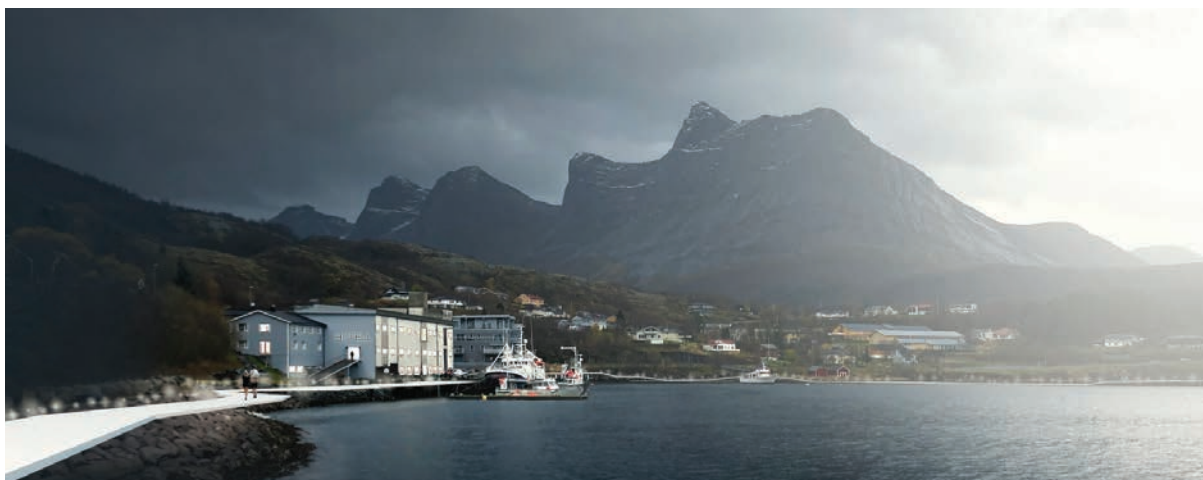

Forslag på venterom og infohub

Området ved fergeteiet har i dag en uklar struktur, med store udefinerte asfaltflater som er lite fotgjengervennlige. Det er viktig for både kommunesenteret og Meløy som helhet at både besøkende og lokale blir tatt bedre i mot med informasjon og et fysisk miljø som er attraktivt og lett å orientere seg i både for folk, kjøretøy og båter. I tillegg til å dekke nødvendige behov som holdeplass, toalett, kiosk, informasjon og venterom, kan man både fortelle om Meløys historie og alt man kan oppleve i her. Ill.: WHITE_HZA.

Ørnes gamle handelssted får en forsterket rolle med torgetablering og utvidelse av hagen. Belysning av fasader og trær gir en ny lysituasjon på Neset, som i dag er preget av sterk belysning for kjøretøy. Torget strekker seg fra handelsstedet til sjøen. Ved sjøen finner man benker, belysning og enkle lekeapparater. En av garasjene langs Havneveien konverteres til badstue. Det etableres langtidsparkering i nytt bygg med adkomst fra Kystveien, som frigjør areal på Neset. Ill.: WHITE_HZA.

Kyststi og Fiskefabrikken klynge. Ill.: WHITE_HZA.

5. Skap fremtidens kystsamfunn der vi møtes, handler, jobber, bor og utveksler kunnskap

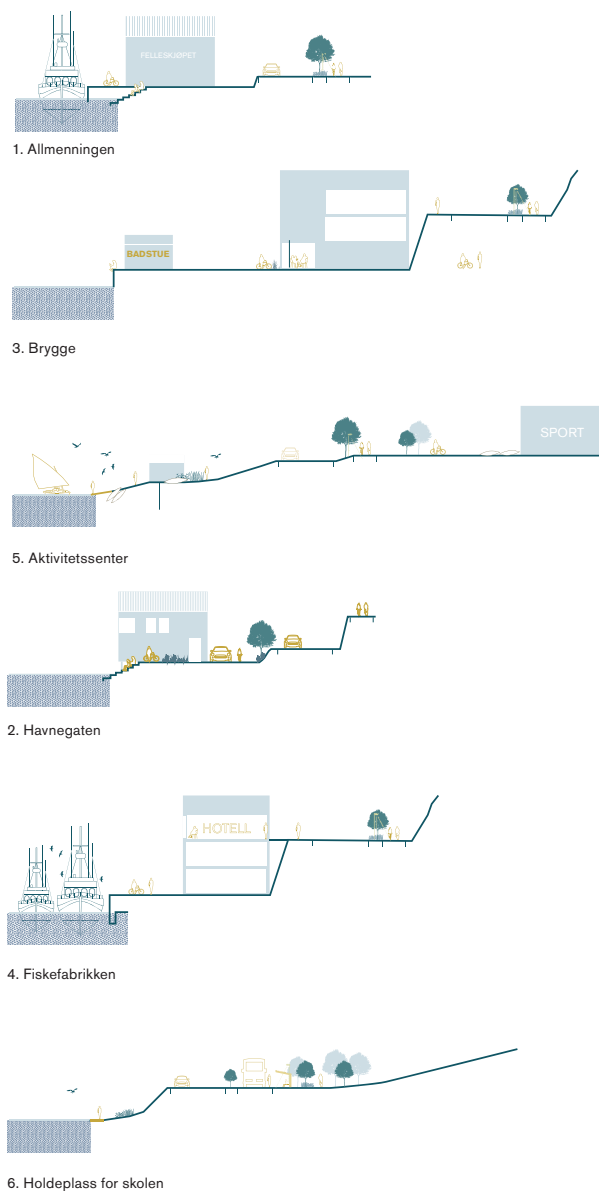
Ørnes som modell for fremtidens kystsamfunn må utvikles slik at det er naturens tåleevne og kvaliteter som danner grunnlag for å finne gode løsninger på lokalsamfunnets behov. Framtidens boformer, arbeidsplasser og næringsutvikling, må være bærekraftig, bidra til å ta vare på naturen, skape kontakt mellom mennesker og styrke servicetilbudet til lokalbefolkningen. Spesielt i kommunesenteret blir det viktig at nye tiltak og videre utvikling styrker handelstorget og miljøgata og bidrar til et mer levende Ørnes.

Kyststi

Et grep for Ørnes som har skapt stor oppmerksomhet og fått mange positive tilbakemeldinger er etablering av en kyststi. Kyststien vil forbinde de forskjellige områdene og omkringliggende nabolag med lokale attraksjoner og naturopplevelser som gjennom utvikling av en rekke koblinger og krysningspunkter vil kunne gjøre sjøfronten mer tilgjengelig. Om den bygges på en skånsom måte vil den kunne bidra til å redusere belastningen på naturen. Kyststien vil kunne knytte hele Ørnes bedre sammen og gi innbyggerne og andre besøkende gode muligheter til å utøve varierte fritidsaktiviteter. Sammen med et godt kunst- og kulturtilbud vil dette kunne styrke identitet, trivsel og bolyst. Det vil derfor være viktig for Ørnes å etablere en enkel sammenhengende sti som et strakstiltak og deretter utvikle en mer permanent løsning trinnvis.

Havneveien

Havneveien kan revitalisere akse fra fergeleiet i retning Spildra dersom den utvikles som en attraktiv forbindelse for gående, syklende og lett biltrafikk. Dette vil også kunne styrke allerede etablerte og mulige nye næringer som vil kunne ha glede av et attraktivt fysisk miljø uten for mye tungtrafikk. Her kan kommunen satse på næringsetableringer som kan gjøre Meløy til et laboratorium for forskning og kunnskapsutvikling knyttet til hav og kyst.

Nye terskler mellom hav og land. Ill.: WHITE_HZA.

Allmenningskai og gjestehavn

Dersom det opparbeides en kaifront og trygg havn i sentrum med anløp for RIB, kajakk og småbåter vil sentrum kunne bli et sted hvor man kan bunkre og drive med kjøp og salg, alt fra båtmannskap som trenger å handle – til befolkning og besøkende som kan kjøpe reker og fisk rett fra båten. Et levende bindeledd mellom hav og sentrum.

Boligutvikling

Et levende sentrum er viktig for at et sted skal oppfattes som attraktivt og vi må i forbindelse med boligpolitisk plan se på hvordan det kan utvikles sentrumsboliger med variasjonsbredde i boligtyper og størrelse, spesielt rettet

mot barnefamilier og unge voksne. En mix med leiligheter som har fleksible løsninger for utleie til elever/studententer og som også kan ha rom til leie gjennom egen bookingside vil være nyskapende og attraktivt, og kan markere Meløy som en kommune som går foran i boligutvikling og reisemålsutvikling. Boligutviklingen i Ørnes bør ha hevede ambisjoner og økt fokus på bokvalitet og legge aktivt til rette for ulike grader av felleskap, gjerne på tvers av generasjonene. Skal man tiltrekke folk utenfor kommunen må vi fremstå som et av de mest attraktive stedene å bo i regionen. Da blir tilgang til sentrumstilbudene, transporttilbudene og sjøen ekstremt viktig.

Bomiljø i sentrum

ILL.: DRMA.

Ørnes Bryggebad/Folkebrygga/Bygdebadet/
Opplevelsesbrygga/Havbadet er stedet der
lokalbefolkning og besøkende samles. Brygga er det
sentrale punktet som synes fra Kystriksveien og hele
sentrum, og byr på varme og kalde bad, Kystriksvei
badstue, kafe med lokale lekkertier, infopunkt,
kumskapsenter m.m.

På brygga kan du bo i nyskapende boliger inspirert av
Spilderhesten. Tett på vannet. Tett på kulturen. Tett på
livet.

ILL.: DRMA.

Nytt handelstorg og flerbrukshus. Ill.: WHITE_HZA.

Handelssentrum

Siden Ørnes er et kommunikasjonsknutepunkt bør det kunne utvikles nye handelstilbud i sentrum. Det nye torget og miljøgata må utvikles i forlengelsen av Sparebanken, Vinmonopolet, Ørnes blomster og de andre dagligvarebutikkene.

Det bør satses på handel og servering som opplevelse i forbindelse med det nye torget. For eksempel en supergod baker, ett kaffebrenneri, et lokalt bryggeri, lokalt/regionalt håndverk og produksjon. Sammen med Felleskjøpet kan det utvikles et fantastisk konsept for mathall på torget, med fokus på lokal mat og produkter fra hele Nordlandskysten. En kafé med lokal mat og uteservering setter spiss på handleopplevelsen.

Medvirkningsarenaer

Ved å opprette en åpen og sentralt plassert plansmie vil Sammen for Meløy og utvikling av kommunesenteret ha en synlig rolle i sentrum. Et fysisk sted hvor alle kan komme for å bidra inn med ideer og spørsmål. Dette skal være en nøytral arena for dialog, samarbeid og samskaping knyttet til stedsutviklingen i Meløy. Målet er økt engasjement og eierskap til prosessene i stedsutviklingen. Denne virksomheten vil kunne være en naturlig del av et flerbruksbygg.

SAMBRUK ER ET VIKTIG VIRKEMIDDEL FOR Å SKAPE LIV. Både store byer og mindre steder i Norge bør tenke mer sambruk av arealer. På den måten kan nye modeller for tjenester gi bedre åpningstider, man får mer mennesker i sentrum utenfor de ordinære åpningstidene og man programmerer for en mer fleksibel bruk av arealer. Det har vært ett uttalt ønske om mer næringsareal i sentrum, både for en gjerne for stedsuavhengige arbeidsplasser, såkalt co-working space, og det er mye aktivitet i mange foreninger og lag som er relativt usynlige for resten av befolkningen. I disse lokalene vil også ungdommen og de eldre kunne ha sine møtesteder.

WHITE_HZA foreslår å forsterke sentrum med et flerbruksbygg som kan være en møteplass for ulike aktiviteter. Et slikt bygg kombinert med aktiv bruk av torget vil kunne gjøre sentrum til en møteplass med mye liv. Ill.: WHITE_HZA.

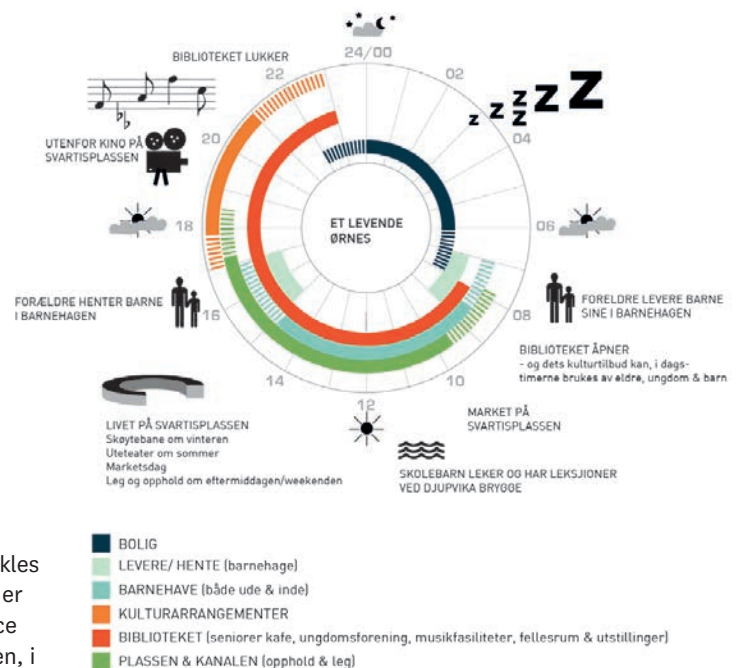
Fra helsetun til boligtn. Ill.: WHITE_HZA.

Tiltak som kan settes i gang nå

- Begynn etableringen av kystien ved fyllinga til fergeleiet og utvikle den gradvis.
- Ta i bruk tomme lokaler!
- Etablere Co-working space på Ørnes.
- Få på plass en plansmie.
- Lag en strategi for utvikling av torget.

Tiltak som trenger mer planlegging

- Flere hybler og studioleiligheter for skoleelever og arbeidspendlere i sentrum. Undersøk prosessen med Vindmøllebakken i Stavanger for å utvikle kollektive boformer.
- Gjør om deler av Ørnes sykehjem til boligtn med mindre leiligheter for unge voksne, elever og pendlere, samt bofellesskap for eldre.
- Dagens omsorgsboliger erstattes med nye bygg opp mot Mosvoldveien og hele området bak Helse – og velferdssenteret, «Mosvoldgrenda» utvikles med frittstående rekkehus for barnefamilier. Dette er et boligtilbud for familier, nær både natur og service med et sosialt naboskap under fanen; ”Bo nær sjøen, i sentrum og nær fjellet.
- Mosvoldgrenda fortettes med nye boliger organisert i 3 etasjes punktus og rekkehus i massivtre og organisert for å gi alle utsikt både mot sjøen og fjellene rundt. Skalaen på den nye boligbebyggelsen er i tråd med småbytradisjonene, og boligene danner tun som gir rikelig med luft, lys og utsyn, grønne områder, private og halvprivate uteareal.
- Utvikle en strategi for området mellom kaia til Spildra som tilrettelegger for klimasmart næringsutvikling, innovative prosjekter, og kompetanseklynger.

AKTIVITETER DØGNET OG ÅRET RUNDT SIKRER LIV.

Bevissthet om aktiviteter for forskjellige typer innbyggere og besøkende dag- og kveldstid, men også ukentlig, månedlig og årlig, sikrer liv i kommunesenteret: Årlige tilbakevendende begivenheter som tenning av juletre, høstfest og fiskeauksjon samt månedlige aktiviteter som gatefotball, ungdomskonsert og pop-up revy, skaper felles tradisjoner, utgjør sosiale hendelser og turistattraksjoner. Daglige aktiviteter fra morgen til kveld f.eks. eldrekafé og mødregrupper i dagtimene, ettermiddagsmarked og ungdomsklubb om kvelden skaper liv hele dagen i sentrum. Ill.: Juul/Frost.

Helhetsplan som viser miljøgaten som et sammenbindende element. Ill.: Juul|Frost

6. Skap en attraktiv miljøgate fra torget til kaia, med fokus på folkeliv, næringsvirksomhet og kultur

Å knytte Ørnes sentrum sammen, gjennom en trinnvis utvikling av dagens miljøgate slik at den strekker seg fra torget til kaia, kan bli en sterk kvalitet og identitetsskaper for kommunesenteret og vekke stor interesse blant utviklere. Dette vil kunne skape et sammenhengende fellesrom som både knytter sentrum sammen på langs og forsterker Miljøgata som en trivelig handlegate. Det handler om å binde sammen møteplasser, styrke handel, service, ulike aktiviteter og kulturopplevelser. Miljøgata vil da bidra til å knytte sentrum tettere på havet og naturen. Dette bør gjøres på en slik måte at sentrum blir brukt langt mer uavhengig av årstid og vær.

For å styrke bylivet må butikkene åpne opp fasadene med store glass- og dørpartier og synliggjøre aktiviteten som foregår innenfor. I tillegg må fortau og plasser aktiveres med fortaushandel, uteservering og møblering som trekker livet ut på gaten og samtidig inviterer folk inn. Prøv ut ulike aktiviteter som popup butikker med sesongvariasjoner, kunst og håndverksutsalg, gjenbruksbutikk, åpent verksted, ølbryggeri etc.

Midlertidige tiltak og initiativer kan kickstarte kystbyens utvikling: Lag og foreninger, f.eks. pensjonistforeningen og ungdomsskolen, kan starte et kafé-lag, som driver kafé i et av de tomme butikklokalene i sentrum eller et folkekjøkken. Med få grep kan bylivet gjenoppstå i sentrum, noe som vil kunne vekke investorers og forretningsdrivendes interesse. Et aktivt liv i sentrum er grunnlag for nye forretninger og virksomheter i sentrum.

Det er smart å begynne raskt med midlertidige tiltak, arrangement og festivaler, bruktmarkeder i gata, involvering av innbyggere og tiltak som er synlige og kan gjennomføres på kort sikt. Etter hvert kan fokuset dreies til å få inn ny næring/butikker i tomme lokaler. Flytt handel og pop-up butikker inn i første etasjene. Kunst i gatene og midlertidige installasjoner. Skilting og bilder av gamle Ørnes. Badefestival og badstue av gamle materialer. Involver kulturlivet, lag og foreninger og legg til rette slik at det er enkelt for dem å bruke sentrum som et visningssted.

Miljøgata er komplettert fra kommuneparken i sør til boligtauet i nord for å styrke nærings- og trivselen i sentrum. En styrket og sammenhengende miljøgate er en sterk kvalitet og identitetsskaper for Ørnes, som binder de ulike sentrumsområdene sammen. Ill.: WHITE_HZA.

Ill.: Juul|Frost

Tiltak som kan settes i gang nå

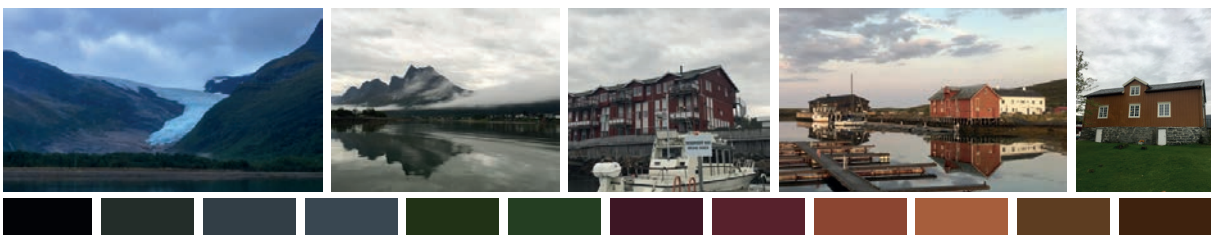
- Lag en sentrumsplan hvor blant annet rammene for det utfylte området, Torget, Miljøgata, Rådhusparken, og Svartisplassen settes.
- Skap aktive byrom ved å åpne opp 1.etg i sentrum og arranger fasadedugnader.
- Lag et midlertidig gateplan sammen med de næringsdrivende, som også tar for seg førsteetasjene, med beplantning, belysning, fortaushandel, café og uteservering.
- Utvikle en felles fargepalett for sentrum.
- Knytt havet sammen med fjellene gjennom tydelige markerte stiftforbindelser og siktlinjjer.
- Styrke og utvikle nye torgfunksjoner og aktivitetsparker for å kunne tilby flere «Fritidsmuligheter» i sentrum
- Legge til rette for arrangementer og ulike aktiviteter i

miljøgata og spesielt rådhusparken, ved å legge ut

- strøm, låne ut boder, scene og andre rekvisitter
- Åpningstider og servicenivå må koordineres. «Kulturlørdag» og «Supertorsdag» kan f.eks være dager hvor alle holder åpent og jobber aktivt for å skape byliv.

Tiltak som trenger mer planlegging

- Hent frem elva og lag en enkel elvesti mot Mosvoldalen.
- Et flerbruksbygg med senterfunksjoner på torget.
- En planmessig omlegging av hvordan miljøgata skal brukes til å skape et levende sentrum, med et konsept for rekvisitter som innbyggerne kan bruke ifm. torgdager, bondens marked, festivaler osv. Dette må baseres på erfaringer fra de midlertidige tiltakene.

Felles fargepalett for sentrum. Fargepaletten henter sin inspirasjon fra det omgivende landskapet og de fine trebygningene; havet og fjellene, Svartisen, og den eksisterende arkitektur. Fargepaletten består av mettede farger som beveger seg fra mørkt grå, blå og grønne nyanser over i mørkt røde, oransje og brune toner. Ill.: Juul|Frost

Ny sentrumsgate/fylkesvei 17

Ill.: DRMA.

7. Rydd plass til menneskene i sentrum, ved å lage gode parkeringsløsninger og inkludere fylkesveien

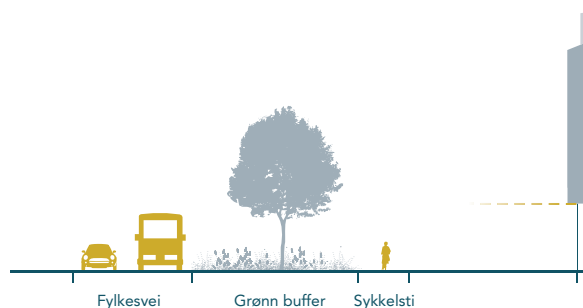
Utviklingen av Ørnes skal fremme liv og skape tilbud i sentrum og gjenforene stedet med havet, men Ørnes skal også være et knutepunkt, som samler og forbinder. For å frigjøre arealer til offentlig liv og ulike aktiviteter må det utvikles bedre parkeringsløsninger, både midlertidige og mer permanente. Bilen skal ikke forsvinne, men ikke dominere lenger. Fylkesveien trenger ikke å være en barriere eller avskjære sentrum fra vannet, men bli et attraktivt byrom som er med å utvikle sentrum i den retning vi ønsker. Det må også være rikelig med sykkelparkering og attraktive gang- og sykkelforbindelser fra boligområdene som gjør det enkelt å la bilen stå når en skal til sentrum.

I dag kan det parkeres overalt og det er flere parkeringsplasser enn det er behov for. Dette gjør at byrommene er utrivelige og at det ikke er fristende å tilbringe tid i sentrum.

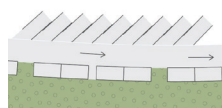
Fremtidige løsninger må skille mellom arbeidsplassparkering og besøksparkering hvor arbeidsplassparkering kan ligge i utkanten av sentrum, mens besøksparkering må ligge tettere på målpunktene. Gateliv må prioriteres på forsiden av bygg, mens biler parkeres på baksiden der det ligger til rette for det. P-plasser må legges slik at miljøgata kan bli tilnærmet bilfri og det skapes trygge forhold for fotgjengere, syklister og brukerne av sentrum.

De større parkeringsplassene utformes og beplantes slik at parkeringskapasiteten er god uten at inntrykket av parkerte biler dominerer sentrum.

På sikt bør det bygges P-hus som kan begrense arealbehovet for parkering. Disse bør beplantes eller på andre måter få attraktive fasader som f.eks. klatremur.

Snitt fylkesvei

Enveis kjøring og gateparkering på begge sider av Gamleveien.

Parkeringsplasser rammes inn av grønt og trær. Der hvor det ikke er mulig å plante tre utenfor, omgjøres parkeringsplass felt til grønt felt og tre plantes.

Veigjerde fjernes, trær plantes langs fylkesveien og sykkelstier markeres.

Ill.: WHITE_HZA.

Endringer fra dagens situasjon med tryggere forbindelser og ny holdeplass. Ill.: WHITE_HZA.

Tiltak som kan settes i gang nå

- Utføre en analyse av dagens trafikk og parkeringssituasjon.
- Lage en parkeringstrategi som omhandler bil, delingsøkonomi, bobil, shopping, parkeringshus, sykkel og båt
- Avsett areal til fremtidige parkeringshus, og definer om ønske er kjellerparkering eller et rent parkeringshus. Begge løsningene bør kombineres med næringslokaler i 1 etg.
- Gammelveien foreslås enveiskjørt med gateparkering på begge sider av veien. Dette kan ses i sammenheng med utskifting av vannledning.
- Senk hastighet på fylkesveien gjennom sentrum og erstatt autovern med gjerder og beplantning, fortau og marker tydelig med små grep at du kommer inn i en sentrumskjerne.
- Det bør legges til rette for korttidsparkering, såkalte «pick up spots» langs fylkesvegen i nordgående retning.
- Lag gode krysninger for fotgjengere og syklister på tvers av fylkesveien som bærer preg av å være «plasser» - start med rundkjøringen.
- Planlegg et nytt skolekryss.

Tiltak som trenger mer planlegging

- Gammelveien bygges om til en bygate. Kjørebanelene reduseres i bredde, det blir lagt kantparkering på begge sider og det defineres gode, brede soner for fotgjengerne. Dermed er tilgjengeligheten like god, samtidig som gatene blir mer attraktive og fotgjengervennlige.
- Reguler med sikte på ombygging av fylkesveien for å gjøre den mer «by-messig». Reduser byggegrensene og legg til rette for bymessig bebyggelse med aktive 1 etasjer langs gata.
- Planlegg og bygg parkeringshus dersom behovet er der.

Forslag til parkeringsstrategi. Ill.: DRMA.

ILL.: DRMA.

8. Ta i bruk det utfylte området til aktivitets- og grøntområder, og lag strategier for videre utvikling

Det er en sjelden mulighet å ha et så stort urørt område mellom eksisterende sentrum og havet. Derfor mener vurderingskomiteen at det er viktig å planlegge godt og utvikle området trinnvis.

Teamene hadde tre forskjellige forslag til hvordan dette området kunne bli tatt i bruk. WHITE_HZA foreslo å restrukturere fyllingen og lage en øy, Juul-Frost foreslo kystpark og småhusbebyggelse, mens DRMA teamet foreslo å etablere en tidevannspark. Forslaget med tidevannspark skapte begeistring, og vurderingskomiteen anbefaler å se på dette forslaget i lys av ambisjonen om å gjøre Meløy til et laboratorium for fremtidens kystsamfunn. Selv om det å bygge om hele fyllingen kan være vanskelig, så kan deler av denne tenkingen innarbeides i det videre arbeidet med området. Naturens sykluser og skiftninger danner grunnlaget for utformingen og opplevelsene i parken. Tidevannsparken danner en naturlig overgang mellom natur og kultur, mellom fjæra og bebyggelsen - og gir besøkende og fastboende en unik tilgang til sjøen slik den skifter gjennom årstider, tidevann og stemninger. Om tidevannsparken skal etableres her, eller om det finnes andre områder som er mer egnet, det må kommunen sammen med forskningsmiljøer finne ut av. Utstillingen som ungdommene laget viste et ønske om å bruke fyllingen til både aktivitet, handel og boliger. Det vil således ta tid å utrede hvordan en ønsker at område skal utnyttes. – Skal det brukes til forskning, rekreasjon, bolig eller næring og hvordan kan ulike funksjoner kombineres?

I påvente av en mer permanent bruk viser forslagene fra arkitektteamene midlertidige tiltak. Felles for forslagene

er at området bør være en ressurs og glede for alle. Det anbefales derfor at det beplantes og kan brukes som arenaer for kunst, kultur og rekreasjon i første omgang. Å starte planleggingen av grøntområder og en aktivitetspark vil være et av de viktigste strakstiltakene for å skape et attraktivt sentrumsområde over tid og bygge ny identitet. En identitet hvor natur, sosialt samvær, fysisk aktivitet og bærekraft er i fokus.

Tiltak som kan settes i gang nå

- Få en landskapsarkitekt til å lage en idéprosess som utgangspunkt for en grønn plan som beskriver hvordan området kan utformes og brukes nå, sett i lys av en trinnvis utvikling.
- Legg til rette for en promenade, badeplass, grøntmiljø og skatepark som første trinn av gjennomføringen av en "Svartisplass".
- Organiser en navnekonkurranse for området.
- Tilrettelegg for både sommer og vinteraktiviteter.
- Bygg ut ihht planen så raskt som mulig på en måte som bidrar til sosialt felleskap og dugnadsånd på tvers av de ulike stedene i Meløy.

Tiltak som trenger mer planlegging

- Vurdere tidevannspark sammen med relevante forskningsmiljøer.
- Lag en plan for en mer permanent utvikling av området ettersom en høster erfaring med midlertidige tiltak og utredningene om mulig permanent virksomhet fullføres.
- Etablere et utstillingsvindu som viser forsknings og næringsaktivitet i kommunen (oppdrett, teknologi, produktutvikling).

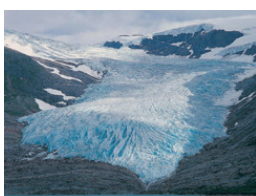
Gange- og sykkeltrase langs Tidevannsparken, som en del av kystpromenaden. Ill.: DRMA.

Tidevannsparken etableres som verdens første naturlige tidevanns- og fjæropplevelses park. Naturens sykluser og skiftninger danner grunnlaget for utformingen og opplevelsene i parken. Tidevannsparken danner en naturlig overgang mellom natur og kultur, mellom fjæra og bebyggelsen - og gir besøkende og fastboende en unik tilgang til sjøen slik den skifter gjennom årstider, tidevann og stemninger.. Ill.: DRMA.

Store betonflader

Svartisen som inspirasjon

Isbane

Plassen ender i vandet

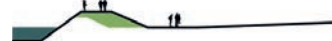
Fjeldvalmue i sprækker

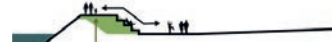
Pejlepunkter

PRINCIPPER FOR BYDIKE OG BEBYGGELSE -
Økende i urban kompleksitet

1. DIKET SOM TRANSFORMATION FOR ET OMRÅDE

2. DIKET SOM FORBINDELSE OG URBANT RUM

3. DIKET SOM BASE FOR BEBYGGELSE

4. DIKET INTEGRERET I BEBYGGELSE

Ill.: Juul|Frost

«Brygga» Den sentrale møteplassen på Ørnes. Stedet å møtes for en kaffe i loungen, vente på båten, bruke Biblioteket - og løse oppgaver på innbyggertorget «Brygga» har 750 m2 med møteplasser for alle. Utendørs er det en fantastisk kontakt med havet, og utsikt til Hurtigruta og Tidevannsparken. Ill.: DRMA.

9. Ta i bruk rådhuset og bygg Brygga! Skap de nye møtestedene som er tett på havet og tilgjengelig for alle

En grunnrefleksjon fra de innspillene vi fikk fra innbyggere og grunneiere viser at folk ønsker seg en møteplass og er vel så opptatt av ute- rommene som byggene. DRMA's forslag med «Brygga» har skapt stor begeistring. Et slikt prosjekt vil ha viktige fyrtårn-funksjoner, tiltrekke investorer og sørge for at Meløy som helhet får større oppmerksomhet og dermed kunne utvikles mer. Alle aldersgrupper og særlig ungdom har meldt at de savner slike steder. Derfor vil denne satsingen være viktig for bolyst, tilhørighet og vertskapsrollen. Brygga vil kunne bli et fellesrom nær til hav og natur, som bygger på idéen om sambruk og fleksibilitet.

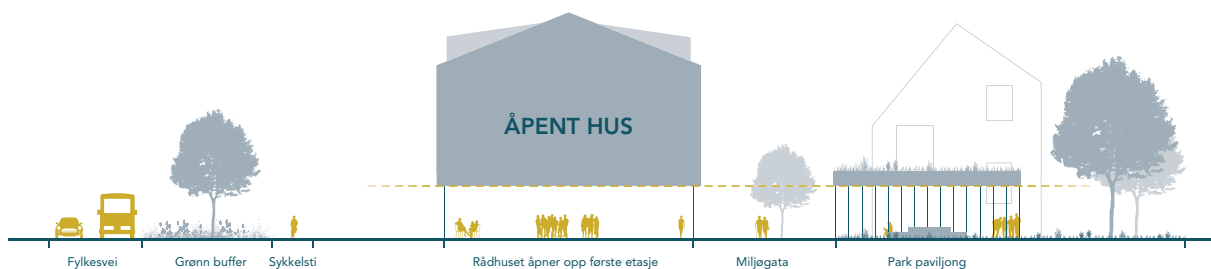
Men det vil ta tid å få bygget Brygga. For å kunne få et møtested relativt raskt foreslår vurderingskomiteen at første etasje i rådhuset åpnes opp, både rent bygningsmessig og med hensyn til aktiviteter. Rådhusparken blir da det naturlige møtestedet utendørs. Arkitektstudenter kan inviteres til å foreslå både fysiske løsninger, organisering og bruk av rådhusets første etasje og rådhusparken.

Tiltak som kan settes i gang nå

- Åpne rådhuset og gi rom for en møteplass i første etasje for alle.
- Etablere en scene i rådhusparken i samarbeid med grendelaget.
- Lag en (kommunal) badstu som er tilgjengelig for alle.
- Undersøk hvordan eksisterende bygg kan brukes til utviklingen av en unik plansmie og co-working for videre utvikling av bryggeområdet.

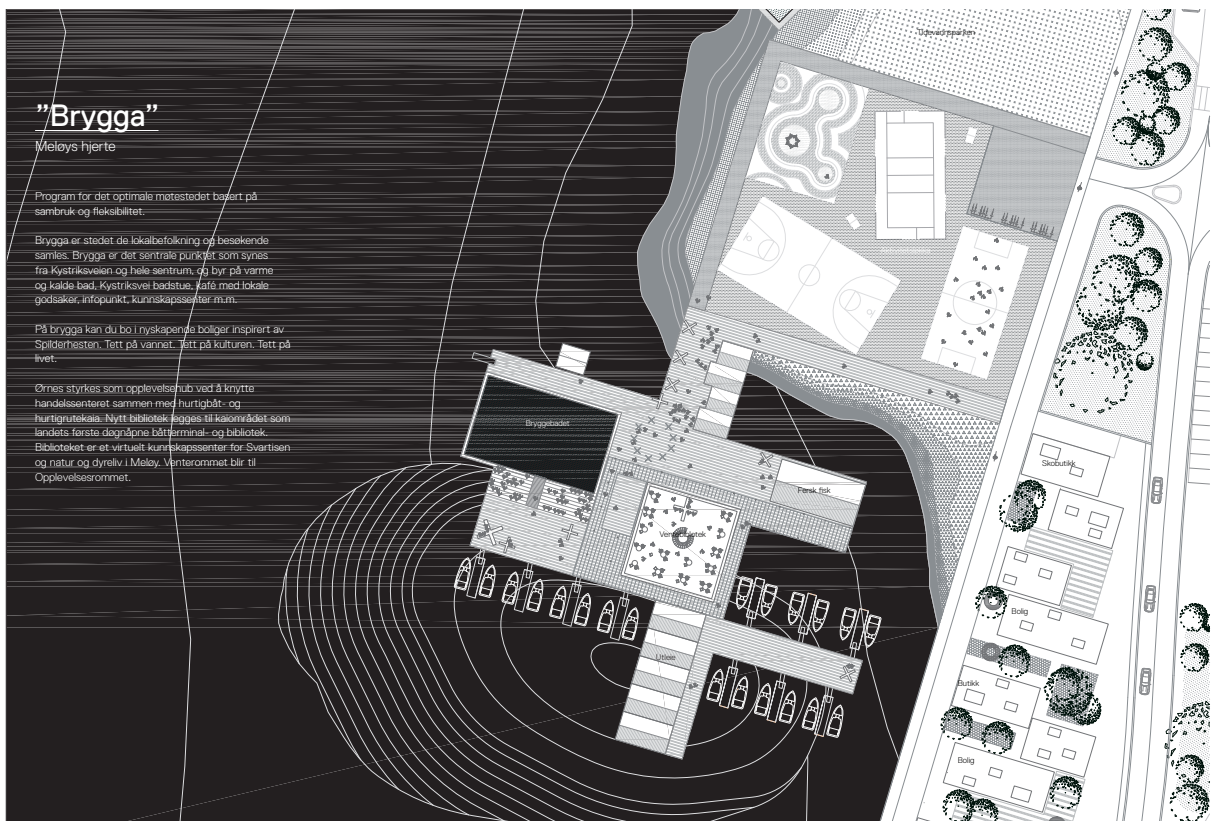
Tiltak som trenger mer planlegging

- Bygg Brygga med unik bryggekultur og Bryggelounge: Fremtidens møtested som også inneholder bibliotek, informasjon og et kystutviklingssenter for Svartisen, havforskning og natur og dyreliv i Meløy.
- Restaurer og inkluder Tidemansbrygga i utviklingen av en unik bryggekultur.
- Anlegge et senter for vannsport og utleie av utstyr til naturaktiviteter enten i regi av kommunene eller aller helst sportsbutikken eller annen privat aktør.
- Se på hvordan nærheten til havet kan innebefatte kai med fiskeutsalg/kjøp fra båt.

ILL.: WHITE_HZA.

SVARTISPLASSEN er Meløys nye identitetsgivende byrom og møtested for byens innbyggere: Plassen utformes som en isbre som beveger seg fra fjell og by helt ned til havet, hvor plassen blir utformet med trapper så det skapes plass til opphold ved vannet. Plassen utformes som en stor brutt betongflate, hvor betongskiver forskyver seg som isflak og nedskaleres i mindre soner av grønne sprekker, som eksempelvis beplantes med bjørketrær og fjellvalmue. Plassen skaper en destinasjon og fremhever Ørnes som et stopp på kystruten: et sted med en felles referanseramme, som synliggjør og inviterer ut i Meløys natur. Svartisplassen skaper rom for uformelle fellesskap, bygdelig, markedsdager, utendørskino og høytider. Ill.: Juul|Frost.

”Brygga”

Meløys hjerte

Program for det optimale møtestedet basert på sambruk og fleksibilitet.

Brygga er stedet da lokalbefolkning og besøkende samles. Brygga er det sentrale punktet som synes fra Kystruteveien og hele sentrum, og byr på varme og kalde bad, Kystruteveien badstue, kafé med lokale godsaker, infopunkt, kunnskapssenter m.m.

På brygga kan du bo i nyskapende boliger inspirert av Spilderhesten. Tett på vannet. Tett på kulturen. Tett på livet.

Ørnes styrkes som opplevelseshub ved å knytte handlessentret sammen med hurtigbåt- og hurtigrutekaia. Nytt bibliotek, lagges til kaområdet som landets første døgnåpne båtterminal- og bibliotek. Biblioteket er et virtuelt kunnskapssenter for Svartisen og natur og dyreliv i Meløy. Venterommet blir til Opplevelsesrommet.

Et av innspillene som har fått mest oppmerksomhet og som mange vil ha på plass raskt er utviklingen av Brygga. DRMA teamet sitt forslag om å etablere en unik bryggekultur, med ulike bygg, en bryggelounge og boliger inspirert av formasjonene på fjellene i Spilderhesten. De beskriver mulighetene til et unikt område der lokalbefolkning og besøkende samles. Brygga er det sentrale punktet som synes fra fylkesveien og hele sentrum, og byr på varme og kalde bad, badstue, kafé med lokale lekkerier, infopunkt, kunnskapssenter m.m. På brygga kan du leie og bo i nyskapende boliger inspirert av Spilderhesten. Tett på vannet. Tett på kulturen. Tett på livet. Ill.: DRMA.

Kystparken vil fremheve Meløy kommunes posisjon som et globalt anerkjent knutepunkt, og skaper et felles offentlig rom som bringer samfunnet sammen rundt ny kunnskap, forskning og løsninger. Området vil vise de mest avanserte teknologiene fra selskaper i kraft- og havsektoren, i et kunstnerisk hybridlandskap som fusjonerer vann, kraft, teknologi og arkitektur. Ill: WHITE_HZA

10. Løft blikket og bli et regionsenter i Nordland

Utenfrablippet og erfaringer gjennom prosessen har vist at Kystbyen Ørnes har noen unike muligheter til å være spydspissen som et fremoverlent kystsamfunn.

Med utgangspunkt i sin egenart og kultur, har Ørnes et stort potensial for ny aktivitet, nye innbyggere og nye besøkende. Med sin hyggelige småskalastruktur er tettstedet fotgjengervernlig, og har trivelige koblingspunkter – både opp mot fjell og ned mot havet. Men kommunesenteret er i tillegg en naturlig hub for besøkende og fastboende. Fronten mot vannet viser stort potensial for god utforming og utvikling som et attraktivt, innovativt og bærekraftig regionsenter.

Ørnes er et naturlig stoppested langs fylkesveien mellom Mo i Rana og Bodø, og dette prosjektet legger

grunnsteinene for at Ørnes kan få flere regionsenterkvaliteter og dermed bli en del av Nordland sin regionsentersatsing.

Fordi man bor nærmere ressursene og satser på stedets egenart, har (Kyst)bygda et større potensiale for å være mer bærekraftig. Med de rådene og tiltakene som har blitt presentert, ønsker vi å lede an som fremtidens kystsamfunn – med unike regionsenterkvaliteter innen handel, service, nye næringer og innovasjon.

Denne rapporten viser at brukere og funksjoner kan møtes på en ny måte, med det formål å skape innovative og klimavennlige verdier for Kystbyen Ørnes – Sammen for Meløy. I Kystbyen Ørnes tilbys det genuine opplevelser: Tett på vannet. Tett på kulturen. Tett på Meløy.

VELKOMSTHUB. Neset er det opprinnelige handelsstedet på Ørnes, og er fortsatt koblingen til omgivelsene via sjøveien. Neset har i dag en uklar struktur, med store udefinerte asfalter som er lite fotgjengervennlige. Det er viktig for både Ørnes og Meløy å tilrettelegge for bedre velkomstsituasjon for besøkende og lokale, med informasjon og struktur som skaper gode forhold for både folk, kjøretøy og båter.

Alle illustrasjoner på denne siden: WHITE_HZA.

AKTIVITETSSENTER. Et senter for natur og fritid etableres.

BRYGGE. En sammenhengende brygge etableres fra Neset i retning Spildra med flere ulike aktiviteter og koblinger til hav og fylkesvei.

ALLMENINGSKAIA. I Mosvollbukta anlegges allmeningskai for kommunen.

KYSTRINGEN. En ikonisk sirkulær promenade etableres ved delta.

HVORDAN KOMME FRA VISJON TIL VIRKELIGHET?

Vurderingskomiteen har kommet med 10 relativt omfattende råd til kommunen for det videre arbeidet med å utvikle hele Meløy, og kommunesenteret spesielt. I dette kapitlet presenterer vi strategier for gjennomføring av tiltakene. Her presenteres strategier for å lykkes, og hvordan kommunen bør jobbe med de ti anbefalingene.

Sammen for Meløy og utviklingen av Ørnes som kommune- og regionsenter vil være et pågående arbeid over lang tid. Mange av visjonene for denne utviklingen hører hjemme i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel som skal revideres nå, samt arealdelen som kommer etterpå.

Utviklingen av Kystbyen Ørnes vil både skje i offentlig og privat regi. Det er viktig å se muligheter for samskappingsmodeller mellom kommunale og andre offentlige behov, og handels-, næring og boligutvikling. Nettopp denne samskapingen vil ofte kunne være avgjørende for å kunne utvikle gode prosjekt i en kommune med lite vekst. Imidlertid må det også legges til rette for å aktivere investeringer fra private og handelsnæringen selv.

Utviklingen vil gå over lang tid, og i og med at Meløy er en distriktkommune med begrenset vekst, er det derfor behov for å utvikle en fleksibel gjennomføringsstrategi. I denne strategien vil det være tiltak som allerede er i gang som kan forsterkes, nye tiltak som er relativt enkle å gjennomføre som kan igangsettes nå. Den vil også beskrive de tiltakene som trenger mer planlegging, som knyttes til øvrige planprosesser som skjer i kommunen. I tillegg må det skapes økonomisk bærekraft slik at tiltakene er realistiske og gjennomførbare i et samspill mellom særlig kommunen, grendelag, grunneiere og næringsliv.

Viktige grep basert på rådene fra vurderingskomiteen og innspillene fra teamene:

- Forsterk pågående utviklingsarbeid som prosjektet "Meløy - tett på", gjennomføringen av strategisk næringsplan og øvrige planprosesser som går.
- Det etableres et system for gjennomføring av strategiene med effektiv målstyring. Alle mål skal være SMARTE. Det vil si at målene skal være:
  - Spesifiserte - veldefinerte, klare og entydige
  - Målbare - kvantitativt dersom mulig
  - Akseptert - felles forståelse i prosjektet i hele Meløysamfunnet, og hos samarbeidspartnere
  - Realistiske - målene skal kunne nås
  - Tids- og kostnadsavgrenset
  - Enkle - alle skal forstå målene

I tillegg skal prosessen være utpreget M&M – morsom og motiverende. Er det ikke godt humør og lov å ha det moro underveis kommer man ikke av flekken!

Kommunen som planlegger - planarbeid som bør prioriteres

Deler av utviklingen vil kunne skje i regi av private aktører, men kommunen må ta en aktiv rolle både som planlegger, tilrettelegger og aktør.

En av kommunens viktigste roller for å kunne styre samfunns- og stedsutviklingen er som planlegger etter plan og bygningsloven. Kommunen må unngå å ta med byggeområder i planer hvor man ikke ønsker utbygging på kort sikt. Usentrale tomter som er enkle å bygge ut kan lett ødelegge markedet for mer komplekse prosjekter i sentrumsområdene, som man egentlig ønsker å prioritere. Kommunen har ulike planredskap;

- Kommuneplanens samfunnsdel skal snart revideres og blir helt vesentlig for å fremme strategier for god stedsutvikling. I denne bør kommunen beskrive arbeidsdelingen mellom Ørnes og de andre stedene slik at det opprettholdes attraktive lokalmiljø. Hva skal de ulike lokalsamfunn bestå av og hva kan et kommunesenter supplere med?
- Kommuneplanens arealdel skal revideres etter dette og vil gi rammer for både kommunens og private aktørers nye utbygginger, og se på fornyelse og transformasjon for mer sambruk av kommunens eksisterende bygg.
- Det skal utarbeides en boligpolitisk plan for Meløy, og boligutvikling i hele Meløy vil bli presentert i dette plandokumentet.
- Kommunedelplan for Ørnes skal utarbeides og vil være et vesentlig dokument for å kunne avklare planbehov og planløsninger for de mer omfattende tiltakene som foreslås i rapporten.

Vurderingskomiteen anbefaler at kommunen bruker denne rapporten for å styre utviklingen i ønsket retning. I tillegg vil gode utbyggingsavtaler være viktige styringsdokumenter, ikke minst for å sikre en helhetlig utbygging av nye områder og koblingen mellom nytt og eksisterende.

Kommunens ressursbehov og samarbeid

Kommunen må sette av tilstrekkelige ressurser for både å kunne håndtere sin myndighetsrolle og utvikle sin aktørrolle. Ressursene må settes av for å kunne prioritere prosjektene, utviklingsarbeidet må gjøres på tvers av tjenesteområdene og ulike fagområder. Det er viktig at arkitekten tilsatt som prosjektleder for «Sammen for Meløy» blir knyttet sammen med de ulike avdelingene slik at alle kan jobbe på tvers av fagområdene sine for å realisere prosjektet. Videre må arbeidet fortsatt være godt forankret i strategisk ledelse og ved at formannskapet følger arbeidet.

Samarbeid og samskaping med andre viktige aktører regionalt

Det bør etableres forpliktende samarbeid for å nå målsettingene sammen med Innovasjon Norge, Nordland fylkeskommune og andre deler av offentlig sektor. Meløy kommune og Ørnes skal være et fyrtårn for bærekraftig og innovativ samfunnsutvikling. Det er også viktig å koble på miljøer innen marin forskning, mobilitet og bærekraftig reiselivsutvikling.

Kommunens rolle som aktør

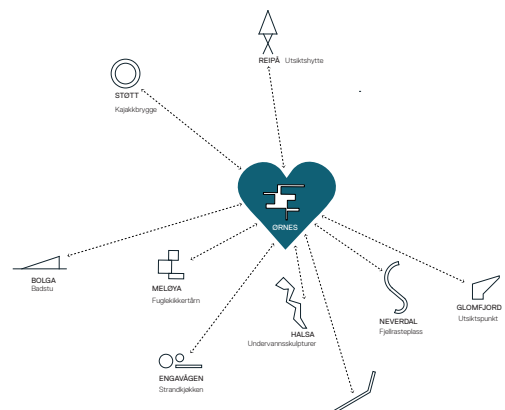
Meløy kommune må ta en ledende rolle i utviklingsarbeidet. Det er avgjørende at kommunen prioriterer sin aktørrolle for å kunne samordne og drive frem utviklingsarbeid, både internt i kommunen, på tvers av kommuneområdene og overfor eksterne aktører og befolkningen for øvrig.

Lag en kommunikasjonsstrategi som sikrer positiv oppmerksomhet i forbindelse med de ulike tiltakene, planlegging av prosjektene og ikke minst aktivitetene som gjennomføres fremover. Knytte strategiene til sosiale medier gjennom kommunens egne instagram og facebook -konto men også til #meløytettpå, og hjemmesiden til prosjektet.

Medvirkning

Det kan påpekes at det nå kan være en viss grad av medvirkningstretthet på plannivå – nå må det rettes fokus på samarbeid og samskaping for gjennomføring av tiltak. Grendelag, lag og foreninger, grunneiere, næringsaktører og øvrige innbyggere blir viktige samarbeidspartnere i den videre utviklingen av Meløy. Det er viktig at alle i Meløy samler seg bak strategien. Vingling og usikkerhet fører ikke fram. Gode prosesser, langsiktig arbeid, og hele Meløysamfunnet sammen fører til resultater.

Følgende grep etter innspill fra DRMA-teamet bør innarbeides i det videre arbeidet. Grepene beskrives kort i det følgende:

1. FORTØY!

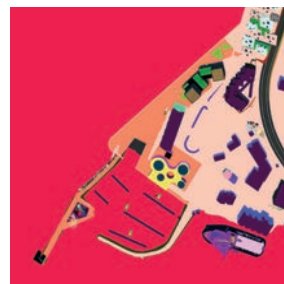
Bygdene må samles om en felles strategi, med felles målsetting. Et godt samarbeid er helt essensiell for Meløys fremtid.

2. SANK KRAFT I SENTRUM!
Ørnes sentrum må defineres tydelig. Prioriter aktivitet i sentrum og ta styringa over utviklingen selv.

3. KLIMANØYTRALISER!
Alt vi gjør skal være bærekraftig og godt planlagt. Bruk sjøen og kystlinja som en ressurs og utvikle grønne transportløsninger.

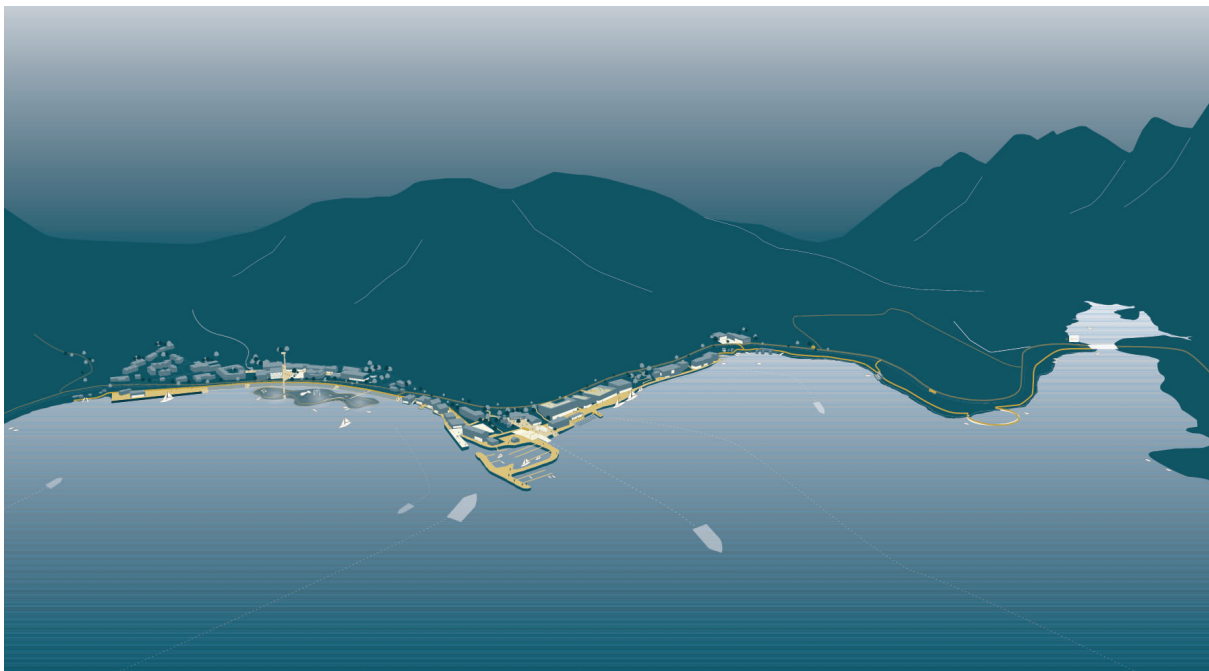

4. HEV AMBISJONENE!
Tør å ta grep om egen utvikling og vær synlig. Tenk utvikling fremfor drift.

5. START I DAG!
Begynn med midlertidige, raske tiltak for å motivere til videre endring. Vis at det skjer noe. Det vil styrke fellesskapsfølelsen for prosjektet.

FREMTIDSBILDER AV KYSTBYEN ØRNES – SAMMEN FOR MELØY

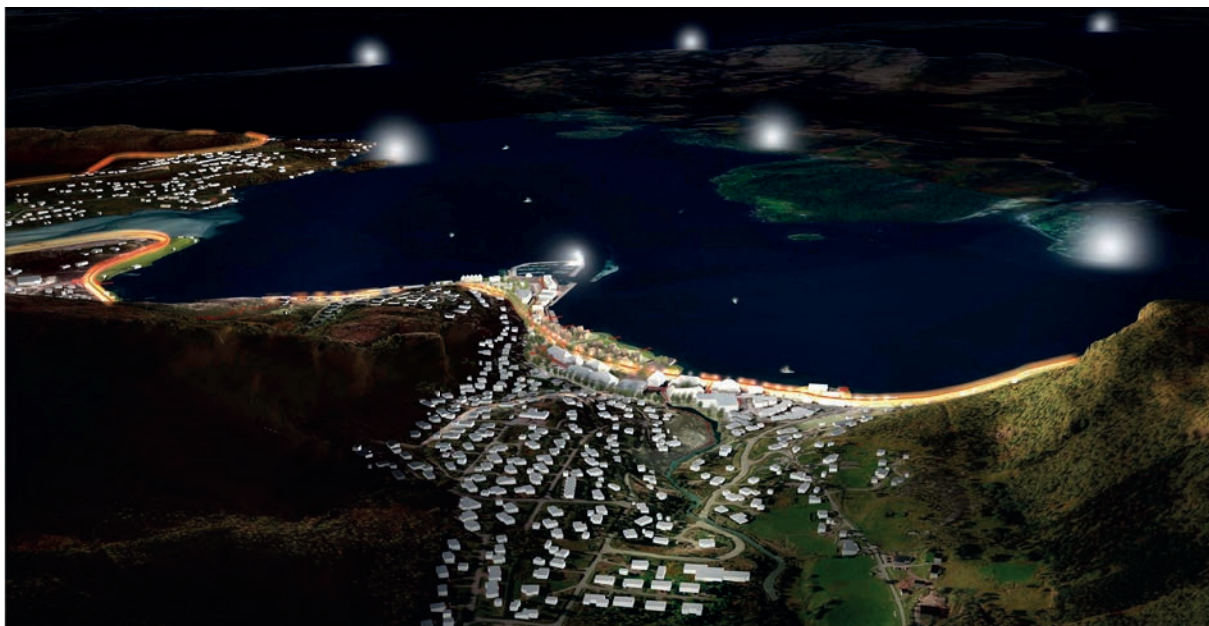
ILL.: WHITE_HZA

ILL.: DRMA

ILL.: DRMA

ILL.: JuulFrost.

OPPSUMMERING AV BIDRAGENE FRA TEAMENE

"Brygga" med bibliotek, fiskerestaurant, sjøbod, utendørsbasseng, etc.

TEAM

TEAM: DRMA + COAST + BLARK + VANNEBO

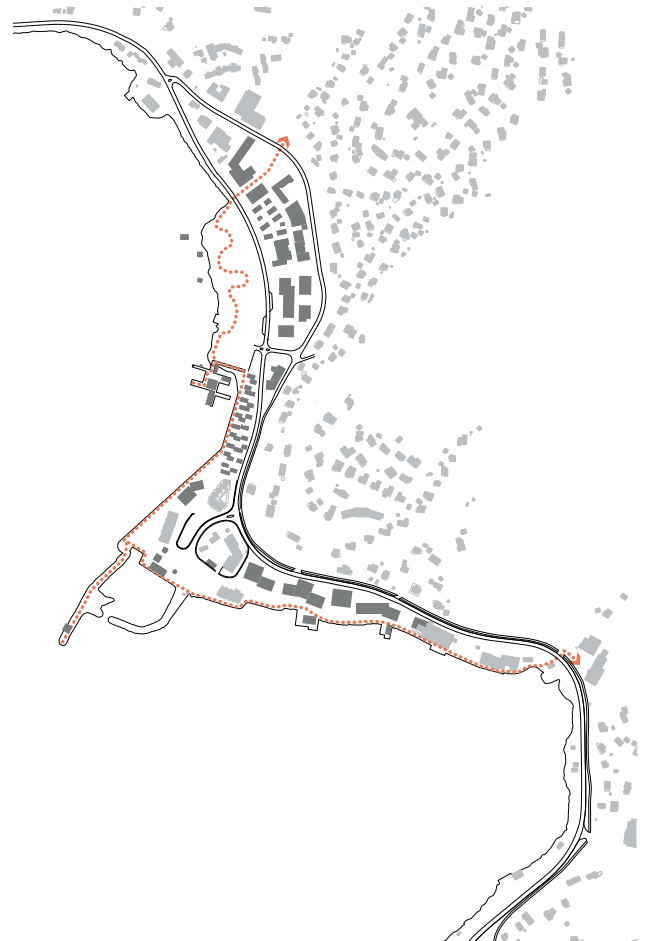
We ♥ Ørnes - Fremtidens kystsamfunn

- DRMA AS
- Coast
- Bjørbekk & Lindheim landskapsarkitekter
- Vannebo

Kystbyen Ørnes binder Meløy kommune sammen. Meløy har en fantastisk mulighet til å etablere seg som Bo- og opplevelseskommunen på Kystriksveien. Med utvikling av Ørnes som knutepunkt for besøkende og egne innbyggere vil Meløy ta posisjonen som det naturlige senteret i regionen. En forsterking av stedet og tilbudene på Ørnes knytter kommunen sammen.

«Brygga»

Den sentrale møteplassen på Ørnes. Stedet å møtes for en kaffe i loungen, vente på båten, bruke Biblioteket - og løse oppgaver på innbyggertorget «Brygga» har 750 m² med møteplasser for alle. Utendørs er det en fantastisk kontakt med havet, og utsikt til Hurtigruta og Tidevannsparken.

TEAM

TEAM: JUUL | FROST

Kystbyen Ørnes

- JUUL | FROST Arkitekter

Utviklingen av Ørnes Sentrum skal fremme liv og skape tilbud i bykjernen, minimere bilen i bybildet og gjenforene Ørnes med havet. Ørnes Sentrum skal være et knutepunkt, som samler og forbinder, en destinasjon i seg selv, som tilbyr noe helt eget samt være et orienteringspunkt, som inviterer ut til bygdene og naturen.

Fremtidens sentrumsutvikling er sosial

Voksende e-handel, flytting av handel til regionens større byer og flere eldre er noen av tendensene som preger utviklingen av bykjernene i Norges mindre byer. Tendensene krever, at sentrums rolle må tenkes på nytt for å fremtidssikre bysentrum og byliv: I fremtiden er det ikke kun detaljhandel som genererer liv, men fellesskapene omkring kulturliv og fritidstilbud.

Ørnes skal ikke utvikles på storbylivets premisser, men som et tilleggsalternativ: Her skapes rammer om et bygdeliv, med bygdens sterke lokale fellesskap samt de uformelle fellesskapene og møtene, som kjennetegner et byliv.

Synliggjøring av eksisterende fellesskap

Ørnes Sentrumsutvikling handler om å fremme liv i bykjernen ved hjelp av grep som samler og synliggjør de eksisterende fellesskap, lag og foreninger i bybildet: Tomme lokaler får nytt liv når pensjonistforeningen, ungdomsklubben og biblioteket rykker inn, når det etableres folkekjøkken, byttesentral, tilbud til byens eldre og markeds plass, hvor innbyggerne kan selge lokalt produserte varer.

Skape rammer rundt nye fellesskap

Nye attraktive møtesteder og programmer skaper rom for nye uformelle fellesskap i byens rom og i bykjernens lokaler. Innbyggerne og de lokale er byenes beste ambassadører, historiefortellere og veivisere, åpne fasader, aktivitet og liv sikrer uformelle møter mellom besøkende og innbyggere.

Skape rammer rundt nye fellesskap

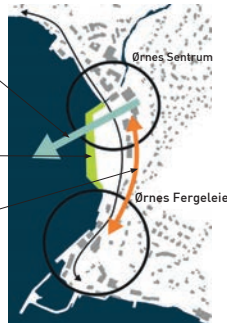
Nye attraktive møtesteder og programmer skaper rom for nye uformelle fellesskap i byens rom og i bykjernens lokaler. Innbyggerne og de lokale er byenes beste ambassadører, historiefortellere og veivisere, åpne fasader, aktivitet og liv sikrer uformelle møter mellom besøkende og innbyggere.

Frem til 2040 vil det komme 46 % flere eldre over 70 år i Ørnes, som særlig antas å ville bosette seg i nærhet til det nye Meløy helse- og velferdssenter og sentrum: Det er essensielt at sentrumsutviklingen inkluderer de eldre og at ny boligbebyggelse og byrom skaper rammer rundt et bygdeliv som de eldre aktivt kan ta del i.

VISJONEN FOR SENTRUMSUTVIKLINGEN SENTERES RUNDT TRE GREP:

- Ørnes tilbake til havet: Det skal skapes sammenhenger mellom sentrum og vannet
- Rekreasjonell klimasikring: Fyllingen omdannes til et bydike, som utformes som en rekreativ kystpark ved vannet, og som blir Ørnes nye ansikt mot vannet og synliggjør bygdelivet. Kystparken bebygges på sikt med boligklynger i småskala og med inspirasjon fra områdets eksisterende bygninger.
- Kobling og ankomst til Ørnes: Det skapes en kobling mellom ankomsten til Ørnes Fergeleie og Ørnes Sentrum, så både beboere og turister ledes fra havnen til sentrum.

VISJON

BYROM OG KOPLINGER TIL VANNET

Svartisplassen og en række mindre plassdannelser kopler Ørnes Sentrum til havet og inviterer byen ned til vannet. De har varierende programmer i relation til konteksten. Svartisplassen markerer Ørnes som destinasjon på kyststruten.

TRAFIKK - FRA VEI TIL BYGATE

Chr. Tiedemanns vei omlegges til 'bygata' i stedet for en hurtig gjennomfartsåre. Det suppleres med en sykkelsti gjennom hele Ørnes.

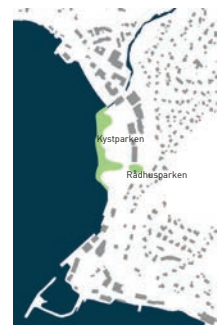
FORTETNING MOT BYGATE

Nye bygninger danner en porøs kant mot 'bygata'; Chr. Tiedemanns vei og Miljøgaten i syd, noe som fremhever byen som et sted og noe verd å stoppe ved på kyststruten.

FORLENGELSE AV MILJØGATEN

Den nåværende Miljøgaten forlenges så det dannes et sammenhengende og innbydende forløp fra havnen til sentrum og det gamle biblioteket; et naturlig bevegelsesforløp som kobler sentrum til havnen.

LANDSKAP

Klimasikring skaper potensial for et bydike, som fungerer som rekreativ kystpark, som igjen kobler seg på Rådhusparken og Miljøgaten.

UTVIKLINGSPOTENSIAL GJENNEM NYE FELLESKAPER

"Kystparken skaper vann-nære rekreasjonsområder som disponeres med brygger til bading, utsiktspunkter til å nyte utsikten fra og stier for bevegelse."

TEAM

TEAM: WHITE_HZA

Verdens kystby

- White Arkitekter, Oslo
- Haugen / Zohar Arkitekter AS
- Biotope AS
- Transportøkonomisk institutt
v/ Aud Tennøy

Vår visjon for kystbyen Ørnes som ligger vakkert til i Meløy kommune, er økt livskvalitet gjennom et livskraftig og naturnært lokalsamfunn med aktive og attraktive offentlige rom. Vi foreslår et identitetssterkt kommunesenter med bebyggelse og uterom som samspiller med omgivelsene og etablerer en nær kontakt til fjorden og landskapet. Videre ønsker vi målbevisst å utvikle Ørnes som et regionsenter mellom Bodø og Mo i Rana, hvor innbyggerne i kommunen kan få et bredt tilbud av offentlig og privat service i sentrum.

1. Den Lineære Kystbyen

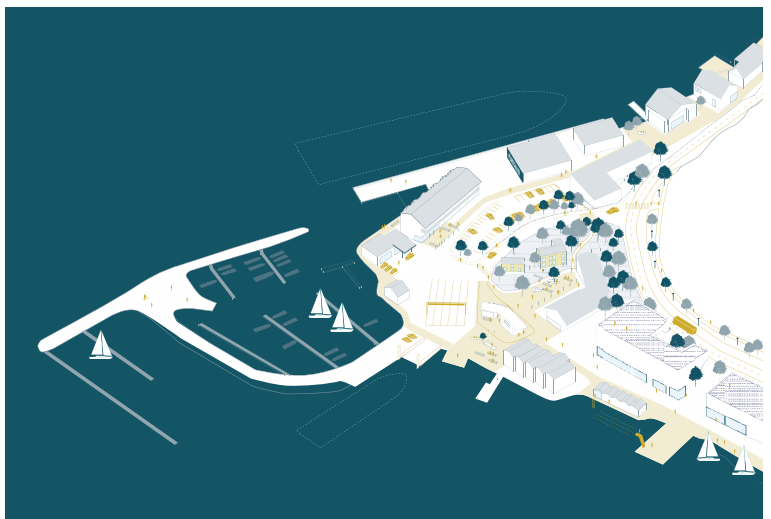
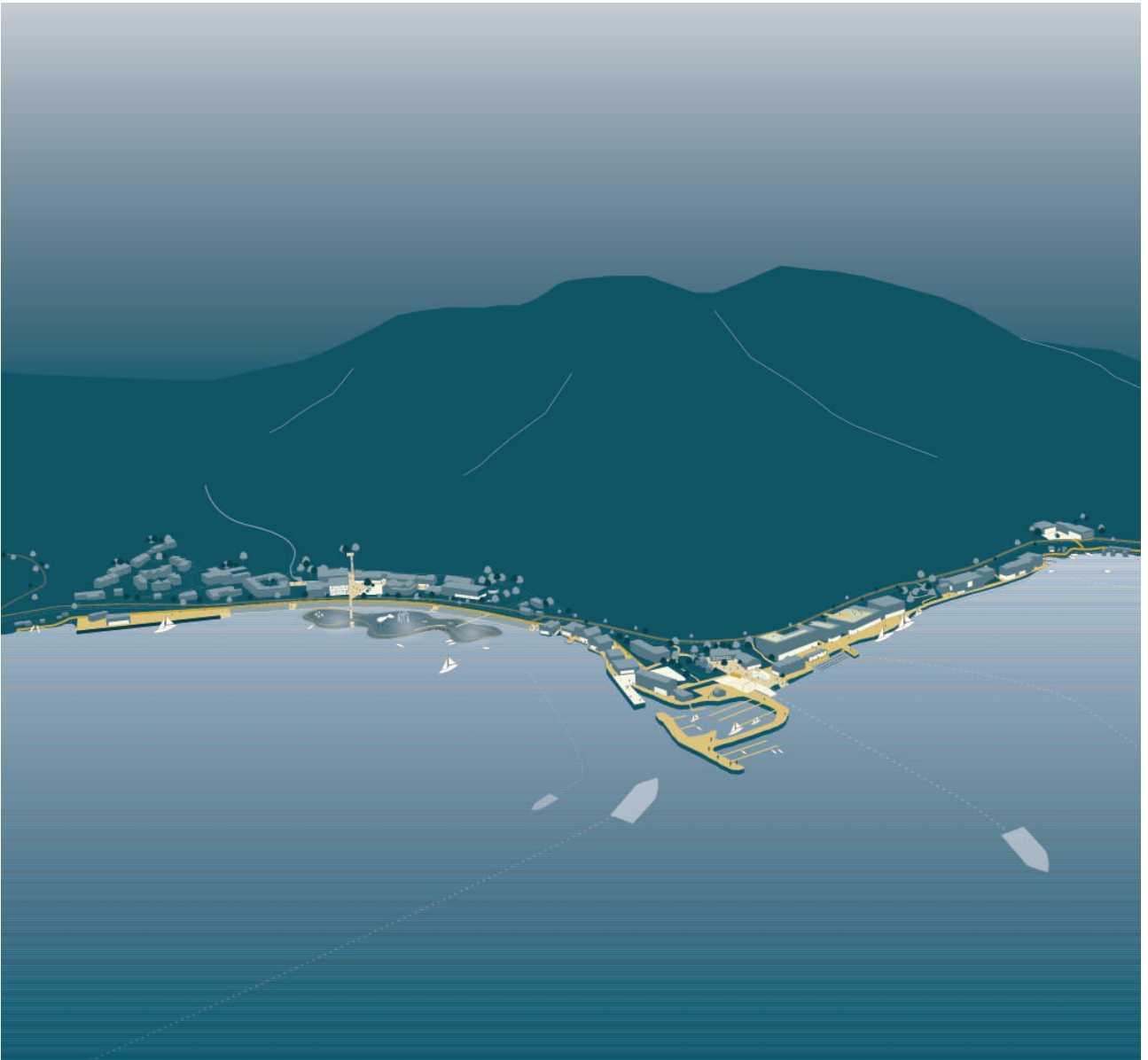
Tiltakene er introdusert som noder langs strekningen og består av bla. av kommunalt kaianlegg, transformasjon av eksisterende bebyggelse, fortetting i sentrum, sentrumsnære boliger, en ny grønn opplevelsesl, reorganisering av fergekaia og opplevelser langs kyststien. Med trygge overganger til skole og bedre kobling mellom handelssentrum, kultur, idrett og ikke minst fjorden fremstår Ørnes som en sammenhengende opplevelsestraseè.

2. Fortette sentrum

Bygge opp under eksisterende miljøgate og forsterke denne ved hjelp av et sambruksbygg, «Ørneslykta», som definerer torget og tilbyr variert funksjonsprogram som handel, cafe, bibliotek, frivillighetsentral og arena for kulturaktiviteter. Miljøgata er et sammenhengende fellesrom som er forsterket i sentrum og som knytter Kommunehuset med boligtnet gjennom torget.

3. Fergeleie og ny «hub».

Reorganisering av fergeleiet, «Neset» og styrking av Havneveien er et nytt grep som revitaliserer akse fra fergeleiet i retning Spildra samtidig som det styrker allerede etablerte handelsnæringer. En del tiltak langs kyststien polerer lokale perler og bygger videre på opplevelser langs fjorden.

Visjonsbilde Verdens kystby.
Fotomontage: WHITE_HZA, underlagsfoto Coast/DRMA

Norske arkitekters landsforbund (NAL)

Norske arkitekters landsforbund (NAL) er en fagideell medlemsorganisasjon for over 4300 arkitekter i Norge. Vi arbeider for å fremme god arkitektur og stedsutvikling, og utvikler forbildeprosjekter innen miljø og bærekraft med våre samarbeidspartnere. Vårt mål er å øke miljøkompetansen og tverrfagligheten blant arkitekter, planleggere og øvrige aktører i byggesektoren.

arkitektur.no

Norske Arkitektkonkurranser (NAK)

Norske Arkitektkonkurranser (NAK) er den eneste publikasjon i sitt slag, der arkitektkonkurransene dokumenteres på en systematisk og profesjonell måte. Her presenteres både vinnerprosjektet og de øvrige premierte, innkjøpte og hedrede utkastene, samt de sentrale deler av juryens kritikk. NAK oppleves av oppdragsgiver som et nyttig redskap i det videre arbeide med gjennomføring av byggesaken, samt at det gir god «markedsføring» for oppdragsgiveren og for prosjektet som skal realiseres.